

MUSEUM BOIJMANS VAN BEUNINGEN

FINANCIEEL JAARVERSLAG 2021

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag

1. Bestuursverslag	3
2. Verslag van de Raad van Toezicht.....	18

Jaarrekening

3. Geconsolideerde balans per 31 december 2021	23
4. Geconsolideerde staat van baten en lasten 2021	23
5. Toelichting behorende bij de jaarrekening over 2021	24
A. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	26
B. Toelichting op de balans per 31 december 2021	29
C. Toelichting op de staat van baten en lasten 2021	37
6. Overige gegevens	45
Bijlagen	46
Bijlage 1. Enkelvoudige jaarrekening 2021 Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen	46
Bijlage 2. Enkelvoudige jaarrekening 2021 Horeca Boijmans Van Beuningen bv	48
Bijlage 3. Subsidieafhankelijkheid 2006-2021	50
Bijlage 4. Begroting 2022	51

1. Bestuursverslag

Dit verslag is onderdeel van het financieel jaarverslag 2021 van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen, gevestigd te Rotterdam. De stichting kent een Raad van Toezicht en een bestuur. Naast het bestuursverslag bestaat het financieel jaarverslag uit de jaarrekening plus toelichtingen en uit de prestatieverantwoording, zoals bepaald in de Subsidieverordening Rotterdam 2014.

De missie van de stichting luidt:

Door het koesteren, ondersteunen en vieren van de vrijheid van expressie door kunstenaars en het hebben van respect voor oude, nieuwe en controversiële ideeën, willen we iedereen een uitdagend perspectief op de wereld bieden. Wij verzamelen, onderzoeken, documenteren, conserveren en restaureren, alleen en met anderen, zeven eeuwen beeldende kunst en vormgeving. We voegen kennis en nieuwe inzichten toe en programmeren vooruitstrevend met onze eigen collectie als uitgangspunt. We bieden iedereen een waaier aan mogelijkheden om te grasduinen door de kunstgeschiedenis van de middeleeuwen tot nu. We verbinden, prikkelen verbeelding, geven inspiratie en stimuleren creativiteit.

Het doel van de stichting is het in stand houden en exploiteren van Museum Boijmans Van Beuningen op een zodanige wijze dat het museum met zijn collecties permanent ten dienste staat van de samenleving en tevens toegankelijk is voor het publiek. De uitwerking van de missie en het doel is te lezen in het meerjarenbeleidsplan 2021-2024, op basis waarvan het museum subsidie ontvangt van de gemeente Rotterdam. De activiteiten en prestaties die in dit verslag worden genoemd verwijzen naar de afspraken die zijn vastgelegd in het meerjarenbeleidsplan.

Samenvatting van het resultaat over 2021

Met trots kijken we als organisatie terug op een uitzonderlijk jaar met grote uitdagingen en geweldige hoogtepunten, waarvan de opening van het depot op 5 november in het bijzijn van Zijne Majesteit de Koning het summum is. De (inter)nationale media storten zich enthousiast op de opening en bereiken wereldwijd bijna 3 miljard mensen en het publiek stroomt massaal toe. Helaas moet het depot als gevolg van overheidsmaatregelen in verband met de voortdurende coronapandemie na zes bijzonder succesvolle weken haar deuren alweer sluiten voor een periode van anderhalve maand.

In 2021 heeft de pandemie wederom een grote impact op de werkzaamheden van het museum. Medewerkers werken nog steeds zoveel mogelijk vanuit huis. Voor de werkzaamheden die op locatie moeten worden uitgevoerd zoals de inrichting van het depot, de verhuizing van de collectie, het transitprogramma en de tentoonstellingen van BVB Collections worden specifieke werkinstructies en veiligheidsprotocollen gehanteerd om covid-besmettingen zoveel mogelijk te voorkomen.

In de zomerperiode waarin de culturele instellingen na de (gedeeltelijke) lockdown weer open zijn, kunnen de tentoonstellingen in het Transitprogramma *Boijmans bij de Buren* door het grote publiek worden bezocht in het Wereldmuseum, het Erasmus MC en het Maritiem Museum.

Boijmans Hillevliet groeit uit tot een volwaardige Boijmans-locatie, waar een divers en aantrekkelijk programma wordt ontwikkeld, met een hoge impact. De surrealismecollectie is vanaf juni te zien in het Te Papa Tongarewa Museum in Wellington, Nieuw-Zeeland en vervolgens vanaf november in Seoul in Zuid-Korea.

Vlak voor de kerst besluit de gemeenteraad 223 miljoen euro beschikbaar te stellen voor de eerste fase van een ambitieuze renovatie van het museum, waarbij de bouwdelen Van der Steur en Bodon in ere worden hersteld, de bouwdelen Robbrecht & Daem en Henket worden geamoveerd en waarbij een nieuw ondergronds logistiek centrum aan de zuidkant van het museum en een nieuwe entree aan de Museumparkstraat worden gerealiseerd. De opening van het gerenoveerde museum is voorzien voor 2029.

Vlak voor het nieuwe jaar wordt het eindvoorstel voor de organisatieontwikkeling aan de ondernemingsraad voorgelegd voor advies.

Inhoudelijk resultaat

Dit inhoudelijke deel van het bestuursverslag is een beknopte samenvatting van het uitgebreide inhoudelijke jaarverslag dat in gedrukte vorm en op de website wordt gepubliceerd.

Presentaties

Het transitprogramma *Boijmans bij de Buren* bestaat in 2021 uit de tentoonstellingen *Remix Rotterdam. Boijmans x Wereldmuseum* in het Wereldmuseum, waar de collecties van beide musea samensmelten tot een transhistorisch en transcultureel geheel, en *Mensbeelden – Kracht & Kwetsbaarheid* in het Erasmus MC, met enkele hoogtepunten uit de beeldenverzameling van het museum, met als thema menssculpturen. In 2021 opende, na eerder uitstel vanwege de pandemie, ook de laatste tentoonstelling in de reeks: *Maritieme Meesterwerken* in het Maritiem Museum, een ontmoeting van de allermooiste maritieme werken uit beide collecties.

De eerste online tentoonstelling van het museum met de titel *De afbreekeconomie* in samenwerking met Studio Klarenbeek & Dros, Koehorst in 't Veld en Atelier Van Lieshout wordt in het voorjaar gelanceerd. De resultaten van *De afbreekeconomie*, waarin biobased materiaalonderzoek centraal staat, zijn in 2021 te zien in de vitrines van het Stadhuis Rotterdam en – omdat een fysieke tentoonstelling door de gevolgen van de coronapandemie niet mogelijk is – wordt een online tentoonstelling ontwikkeld die via de digitale kanalen van het museum en de makers zelf te zien is.

Grote schilderijen in de open lucht, onder de titel *Are We Safe Now?* zijn te zien op de vaccinatielocatie bij de Van Nelle Fabriek, een samenwerking met CBK Rotterdam en kunstenaar Marleen van Wijngaarden / Murals Inc. Zes kunstenaars zijn uitgenodigd om elk een monumentaal schilderij in de open lucht te maken. De deelnemende kunstenaars zijn: Willehad Eilers / Wayne Horse, Niels Shoe Meulman, Eveline Schram, Naomi King, Anan Striker en Lars Breuer.

Erfgoed onderzoeksproject *Family of Objects* gaat in het depot van start. Een bijzondere regeling bij het Mondriaan Fonds, innovatie cultureel erfgoed, stelt het museum in staat om de komende tweeënhalf jaar te onderzoeken hoe het museum door interactie en dialoog met publiek informatie en kennis kan ophalen over objecten uit onze collectie en hoe die kennis vervolgens gebruikt kan worden in de publieksbegeleiding en het maken van nieuwe presentaties. De transitperiode van het museum wordt ook gebruikt om terug te kijken op de tentoonstellingsgeschiedenis. Door in brede zin te documenteren en evalueren, kunnen inzichten worden verkregen die in te zetten zijn voor het toekomstige tentoonstellingsprogramma in het vernieuwde museum.

Het depot opent met een programma bestaande uit onder andere een spectaculaire buitenshow met verticale dansers aan de gevel van het gebouw, de eerste presentaties in de twee galerieruimtes over het renovatieproces van het museumgebouw en een *making of* van het depot, een film over het te verwachten programma. De door Marieke van Diemen ontworpen atriumvitrines zijn ingericht met honderden stukken uit de collectie, een *site specific* werk van Sarkis in de onderste vitrine en in de bovenste vitrine *site specific* werk door kunstenaars Suzan Drummen, Job Wouters en Gijs Frieling. Tijdens de opening van het depot wordt het ontwerp van John Körmeling voor de entreehal in gebruik genomen en wordt het buitenkunstwerk *Het Leven Verspillen Aan Jou* van Pippilotti Rist onthuld.

Boijmans Hillevliet

Boijmans Hillevliet, de locatie van het museum op Rotterdam-Zuid, is sinds 2020 gevestigd in de oude technische school op Hillevliet 90. Hier wordt gewerkt aan een nieuw hybride museaal concept samen met partners uit het maatschappelijke veld, het onderwijs en de culturele sector. Zo functioneert het pand onder meer als Huis van de Wijk vanuit welzijnswerk en heeft de Hogeschool Rotterdam er zijn Expertisecentrum Maatschappelijke Innovatie gehuisvest. Er is gelegenheid om te sporten en er worden op locatie nieuwe dans- en muziekstudio's ontwikkeld. Boijmans Hillevliet voegt hier een platform voor talent, een erfgoedlab voor makers en een museumwerkplaats voor kinderen en jongeren aan toe.

Boijmans Hillevliet is een plek van ontmoeting, van kansen voor makers en waar we samen werken en leren. Kunst en erfgoed worden gecombineerd met de praktijk van jonge makers en werkgelegenheid. Vanuit Hillevliet kijkt het museum de wijk in, legt duurzame relaties aan en ontwikkelt een programma met en voor Rotterdam-Zuid. We bouwen aan een culturele infrastructuur, experimenteren met mogelijkheden voor het museum van de toekomst en werken aan een benadering van een nieuw publiek. Betrokken buurtbewoners delen hun verhalen, kunstenaars hun artistieke visies, deelnemende leerlingen en andere bezoekers zijn nieuwsgierig en geprikkeld door de kunst.

Boijmans Hillevliet begon als 'luisterpost', bestaande uit gesprekken met wijkbewoners en organisaties uit de buurt. Deze hebben in 2021 geleid tot een programmering waarbij talentontwikkeling, kansengelijkheid en verbinding centraal staan. Door actief te luisteren ontwikkelen we een programma met en voor de wijk Rotterdam-Zuid, samen met onze directe burens: de SKVR, EMI, Young Digitals en Tailors & Wearers, maatschappelijke en culturele partners uit de wijk, kunstenaars en wijkbewoners.

2021 is een uitdaging voor Hillevliet vanwege een aantal periodes van sluiting als gevolg van de coronamaatregelen. Franky Sticks maakt in 2021 zijn muurschildering *Maybe Tomorrow* als onderdeel van het talentontwikkelingstraject. Onder begeleiding van mentor Nilton Moreira da Silva gaat Sticks op onderzoek uit en vraagt bewoners naar hun beleving van Hillesluis en wat hun dromen en ideeën zijn voor de toekomst van de wijk. Zijn bevindingen verwerkt hij in een vijftien meter lange muurschildering in de aula van het gebouw. In het najaar maakt kunstenaar Kasper Tinus een begin met een muurschildering na zijn onderzoek in de wijk.

De hele zomervakantie lang kunnen kinderen iedere woensdagmiddag op Boijmans Hillevliet terecht voor een workshop door kunstenaar Kwinnie Le in het kader van Jeugdvakantiepaspoort. Vanaf oktober organiseert Boijmans Hillevliet een maandelijkse Meet-Up. In 2021 waren er bijdragen van onder anderen kunstenaar Franky Sticks, breakdancer/kunstenaar Menno van Gorp, filmmaker Seecum Cheung, kunstenaarscollectief Creave Studio, kunstenaar Kwinnie Le, Rotterdam Arts and Sciences Lab (Erasmus Universiteit Rotterdam) en fotograaf Gyatso Davids.

Verlengde leertijd en onderwijs

Leerlingen in het primair onderwijs gaan na schooltijd op ontdekkingsreis in de wereld van kunst en cultuur. De verlengde leertijd-lessen zijn beschikbaar gemaakt voor alle leerlingen uit de zogenaamde *Children's Zone* die de focuswijken van Rotterdam-Zuid omvatten. In 2021 wordt samengewerkt met drie basisscholen uit de directe omgeving van Hillevliet: de Savornin Lohmanschool, de Willem van Oranjeschool en de Bogermanschool. Leerlingen krijgen tijdens de lockdown een thuiswerk *toolkit* mee naar huis en zijn een van de eersten die het gloednieuwe depot bezoeken. In 2021 zijn meerdere op maat gemaakte workshops te volgen van kunstenaars uit de programmalijn Talentontwikkeling.

De Utopiaan

In de zomer van 2021 trekken we met een pan soep door de straten van de Rotterdamse buurt de Kiefhoek. We bellen bij bewoners aan, eten samen soep en gaan in gesprek. Deze gesprekken gaan over elkaar, de buurt, het museum, maar vooral over de dagelijkse objecten die een belangrijke rol spelen in je leven. Het museum heeft een verzameling kunst, maar ook gebruiksvoorwerpen. Een collectie vertelt iets over de makers en maar ook over de gebruikers. Aan de hand van hun objecten maken we kennis met een aantal buurtbewoners.

Samen met theatermaker Gabby Bakker zijn we op zoek gegaan naar een andere manier om de verhalen van de bewoners van de Kiefhoek te vertellen en tot leven te wekken. Geïnspireerd op het zestiende-eeuwse gebruik van het tafelspel heeft Bakker korte theatervoorstellingen geschreven waarin steeds twee objecten met elkaar in gesprek gaan over hun gelijkenissen of verschillen. De voorstellingen vormen een ontmoeting tussen twee objecten, maar in de praktijk natuurlijk tussen twee buurtbewoners.

De objecten, verhalen en voorstellingen zijn te zien in de tentoonstelling *'In de keukenkast van'* op Boijmans Hillevliet. Omdat we waarde hechten aan duurzame relaties wordt het project voortgezet in 2022. Tijdens de opening van de tentoonstelling krijgen we een schenking vanuit de buurt, een mooie start voor een vervolg.

Boijmans Hilleliet is deze zomer gastlocatie van de transdisciplinaire summerschool van het Rotterdam Arts and Sciences Lab (RASL), een tien dagen durende workshop voor onderzoekers, kunstenaars, ontwerpers, schrijvers, regisseurs, artiesten, curatoren, filmmakers, componisten, producenten, community artists en programmeurs. Deelnemers onderzoeken cultuur en kansengelijkheid op Zuid. De middelen voor deze activiteiten worden door het museum verdiend met het reizende tentoonstellingsprogramma in het buitenland en mogelijk gemaakt met bijdragen zijn afkomstig van Fonds 21, het Prins Bernhard Cultuurfonds, M.A.O.C. Gravin van Bylandtstichting en Humanitas.

The Artist As Educator Commissions

Drie kunstenaars, wonende in Rotterdam, zijn gevraagd om samen met het museum een artistiek maakproces op te zetten dat tegelijkertijd fungeert als leertraject onder de noemer 'The Artist as Educator'. Dit project beoogt educatie te contextualiseren als een kunstvorm. Wat gebeurt er als de beoefening van kunst op zichzelf educatief is? In dit project zijn drie kunstenaars opgenomen: de van oorsprong Britse filmmaker Seecum Cheung, het Rotterdamse collectief Creave Studio (Roberto Romello en Romy Zhang) en de Portugese kunstenaar Priscila Fernandes.

Educatie

De eerste helft van 2021 vormt het sluitstuk van het meerjarige project *Boijmans in de Klas*. In deze laatste maanden volgen 1.954 leerlingen van het primair, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs dit programma, dat vanwege de pandemie noodgedwongen voor een groot deel online wordt aangeboden. In samenwerking met het Maritiem Museum en het Rotterdams Philharmonisch Orkest organiseert het museum voor 141 voortgezet onderwijs-leerlingen miniconcerten. Deze vinden plaats tijdens het programma 'Tussen Kunst en Klank'. In de maanden november en december komen 508 leerlingen het depot bezoeken en de nieuwe programma's uitproberen.

Mbo/hbo

In januari start de eerste Boijmans mbo-cultuurcoach bij Zadkine binnen de opleiding maatschappelijke zorg. 126 mbo-studenten volgen het programma 'Boijmans in de Klas' dat onderdeel is van het programma KUNST/WERK, een speciaal beroepenprogramma in samenwerking met Zadkine. Dit project, dat het museum in 2020 is gestart, wordt mede mogelijk gemaakt dankzij de programmaregeling 'Kunsteducatie voor mbo'ers' van Fonds 21. Tijdens dit project werken studenten onder meer samen met de kunstenaars Nilton Moreira da Silva, Roxette Capriles en Dwight Marica en realiseren zij presentaties op locatie bij Zadkine Benthemplein en in De Wasserij. Tijdens de openingsweken van het depot helpen 22 Albeda studenten van de opleiding Travel & Leisure mee om het publiek te verwelkomen.

Activiteiten

Dancing Museums is een internationaal samenwerkingsproject dat dans en beweging in musea onderzoekt. Musea, dansinstellingen en choreografen uit Rotterdam, Parijs, Praag, Barcelona, Nottingham en Bassano del Grappa werken 2,5 jaar samen en delen ervaringen. Eind juni organiseren Museum Boijmans Van Beuningen en Dansateliers een online week met workshops, masterclasses en seminars over dans en beweging in musea, met bijdragen van onder anderen Jasmina Ibrahimovic (Rotterdams Wijktheater), Simona da Silva (DIG IT UP), Alexandra van Dongen (Museum Boijmans Van Beuningen), kunstenaarscollectief MOHA, kunstenaar Nilton Moreira da Silva, choreograaf Ingrid Berger Myhre en dramaturg Monica Gilette.

In Depot Boijmans Van Beuningen staan elke dag dertien gidsen klaar om bezoekers een introductie van een half uur te geven tot het gebouw. Dit team van medewerkers vormt een essentieel onderdeel van de publiekswerking in het depot. Negentien keer per dag vertrekt een groep van maximaal dertien individuele bezoekers met een gids vanuit het entreegebied.

Een poule van 32 kunstdocenten begeleidt op freelancebasis alle groepen (scholen, relaties, geboekte rondleidingen voor volwassenen en inloopworkshops) in het depot. Afhankelijk van de coronamaatregelen bezoeken wekelijks tussen de 25 en 45 groepen het depot.

In Depot Boijmans Van Beuningen bepaal je als bezoeker zelf hoe je loopt en waar je iets over wilt weten. Tien touchscreens bij depotruimtes en restauratieateliers bieden 26 informatieve videoclips als alternatief voor wandteksten.

Voor de bezoeker die meer wil weten over individuele werken is er de depot app. Het publiek kan de app gratis downloaden op de eigen mobiele telefoon. Elk van de veertien depotruimtes en dertien vitrines heeft een QR-code. Wanneer je deze code met de depot app scant krijg je virtueel toegang tot de inhoud van de ruimte of vitrine en kun je de basisgegevens vinden die in musea gewoonlijk op titelkaartjes staan. Daarbij zijn sommige kunstwerken verrijkt met een verhaal dat, naast informatie in woord en beeld, ook interactieve vragen, video en audio bevat. Bij de opening op 5 november zijn in totaal 99 van zulke verhalen beschikbaar, zowel in het Nederlands als Engels.

Het tentoonstellings- en educatieprogramma in en buiten het depot is mogelijk gemaakt door de giften van particulieren, fondsen en bedrijven en de omzet. In totaal bedragen de out-of-pocketkosten van dit programma € 1,1 miljoen, waarvan € 0,8 miljoen wordt gefinancierd met dergelijke giften.

Collectie en onderzoek

In mei gaat de grootste collectieverhuizing uit de geschiedenis van het museum van start. Ondanks enkele tegenvallers, sommige technisch van aard, andere gerelateerd aan covid-19, is bij de opening van het depot in november 97% van de ruim 151.000 stukken tellende collectie in huis. De buitenbeelden, enkele in situ werken die vanwege de renovatie uit het museum zijn verwijderd en enkele groot formaat objecten blijven in twee externe locaties achter. De registratie verloopt gestroomlijnd en levert evenmin grote fouten op.

Reeds in het voorjaar wordt naast de voorbereidingen ook al 'echt' in het gebouw gewerkt. Diverse bruiklenen worden voorbereid en er vindt een eerste expertmeeting plaats, gewijd aan het onderzoeksproject naar negentiende-eeuwse schilderijlijsten met een daarvoor aangestelde onderzoeker en experts van het Rijksmuseum, gefinancierd door de Vereniging Rembrandt.

Dit jaar wordt de digitalisering en verduurzaming van de film- en videocollectie afgerond. De publieksvriendelijke database/interface wordt eveneens ontwikkeld en draait in een eerste versie vanaf de opening.

Aanwinsten

In totaal wordt voor een bedrag van ruim € 2,0 miljoen aan kunst gekocht. Dit bedrag is op 50.000 euro na bijeengebracht door bijdragen van fondsen en gelieerde stichtingen en door giften van particulieren. Ook zijn vele kunstwerken geschonken aan het museum. De collectie wordt in totaal met 662 werken verrijkt. De grootste aanwinst van 2021 is het videowerk *Het Leven Verspillen Aan Jou* van Pipilotti Rist dat voor de buitenruimte voor het depot is ontworpen. Daarnaast verwerft het museum een aantal bijzondere werken voor de verzameling surrealisme, waaronder *Le repas* van André Masson, en werken van Kristians Tonny, Victor Brauner, Her de Vries, Theo van Baaren en J.H. Moesman. Ook van hedendaagse Nederlandse kunstenaars wordt werk verworven en aangekocht, zoals een website van Jeroen Jongeleen en films van Melvin Moti, Ton Zwerver, Jeroen Eisinga en Suzan Drummen. Op het gebied van vormgeving wordt stoel nr. 14 van Thonet aan de verzameling toegevoegd. De erven van Fred Carasso schenken opnieuw een aantal mooie surrealistische werken op papier. Het museum verwerft verder bijzondere prenten van onder meer Félicien Rops, een portret van Vilhelm Hammershøi door Peter Ilsted en een tekening van Willem Steelink.

Bruiklenen en BVB Collections

Dit jaar eindigt de bruikleenstop die het museum sinds september 2017 had ingesteld vanwege de vele voorbereidende werkzaamheden voor de renovatie en het depot. Sindsdien stromen de aanvragen binnen, ondanks onzekerheden inzake covid-19. Het museum verstrekt internationaal 427 en nationaal 108 bruiklenen.

De collectie surrealisme met ruim 180 werken van bekende kunstenaars als Salvador Dalí, René Magritte, Man Ray, Marcel Duchamp en Leonora Carrington van het museum kan in 2021 ondanks de voortdurende covid-19

pandemie afreizen naar Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea. De tentoonstelling trekt ondanks een lockdown en restricties in het Te Papa Tongarewa in Wellington 75.000 bezoekers. Deze expositie ontvangt de prestigieuze award van beste expositie van het jaar. 1 op de 65 Nieuw-Zeelanders heeft de tentoonstelling gezien. Daarna reist de tentoonstelling door naar het Seoul Arts Center, waar deze in de eerste week al 9.000 bezoekers trekt.

Conservering en restauratie

Dit jaar heeft de afdeling Conservering en restauratie de vier professionele restauratieateliers, een fotoatelier en een lijstenatelier in het depot met enthousiasme, trots en dankbaarheid in gebruik genomen. Ter voorbereiding van de tentoonstelling *À la Campagne. Het Franse licht van Maris tot Monet* in 2022, een samenwerking met Fries Museum, zijn veel negentiende-eeuwse landschapsschilderijen die langere tijd niet zijn getoond, behandeld, waaronder het schilderij *Voorjaar* van Rodolphe Wytsman een schilderij van Théodore Rousseau en het *Bosgezicht* van Willem Bastiaan Tholen. In totaal worden 17 kunstwerken gerestaureerd en 285 kunstwerken geconserveerd.

De meerjarige samenwerking die het museum is aangegaan met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) is verstevigd tijdens de openingsperiode van het depot. Een groot team onderzoekers heeft, onder het oog van het publiek, werken uit de collectie onderzocht met XRF, RAMAN, een multispectrale camera en FTIR. De onderzoeken zijn voor het museum van belang om beter inzicht te krijgen in conserveringsproblematiek en mogelijkheden van behandeling.

Onderzoek en publicaties

Uit het herkomstonderzoek dat als project in 2018 is afgerond, is een aantal kunstwerken naar voren gekomen waar het museum extern de aandacht op vestigt omdat de provenance niet helemaal rond gemaakt kon worden. Deze zijn ook gepubliceerd op de eigen website en de landelijke database museale verwervingen. Een van deze kunstwerken is een tekening van Max Liebermann, *Schrijvend meisje aan een tafel*. The Estate of Max Liebermann neemt in voorjaar 2021 contact op met het museum en na intern onderzoek wordt besloten om gezamenlijk een verzoek tot onderzoek en bindend advies in te dienen bij de Restitutiecommissie.

Het museum ontvangt een belangrijke nalatenschap van de Rotterdamse chirurg en vriend van het museum de heer Bröcker. Hiermee is een fonds gesticht ter ondersteuning van de wetenschappelijke functie en collectie van het museum.

In december vindt, in het kader van het in 2018 gestarte prestigieuze Getty Paper Project, de derde expertmeeting plaats (online) met specialisten uit binnen- en buitenland, met als doel de toeschrijvingen van een groep werken te controleren. Voor een aantal tekeningen worden overtuigende nieuwe toeschrijvingen voorgesteld en enkele anonieme werken blijken zeventiende-eeuws te zijn. De belangrijkste vondst van de bijeenkomst is een toeschrijving van een tekening aan Correggio.

In 2021 verschijnt van de hand van conservator Saskia Van Kampen-Prein de tweetalige Boijmans Studie *Scheppend toeval*, over de verzameling surrealistische kunst en literatuur van het echtpaar Vancrivel en De Jong, van wie het museum sinds 2018 verschillende grote schenkingen ontving.

Bij de opening verschijnt – eveneens tweetalig – een boek over Depot Boijmans Van Beuningen, met als focus zowel het ontwerp en concept van het gebouw als de verzamelgeschiedenis en materialiteit van de collectie. Het boek vindt vanaf de opening gretig aftrek en is inmiddels herdrukt.

Rotterdamse Culturele Basis

De samenwerking in de Rotterdamse Culturele Basis (RCB) is in 2021 verder uitgebouwd en verstevigd. De werkagenda 21-24 die de RCB in 2020 heeft ontwikkeld is in het voorjaar van 2021 goedgekeurd door het college van B&W en door de gemeenteraad. Vier werkgroepen zijn aan de slag gegaan met de thema's Talentontwikkeling (voor en achter de schermen), publieksbereik en duurzaamheid/klimaatneutraal (gebouw en omgeving). De directeurs van de RCB vergaderen tweewekelijks. Het voorzitterschap rouleert en de RCB wordt ondersteund door een secretaris.

In 2021 heeft de RCB gewerkt aan verbinding met de culturele en politieke omgeving. Zo is er structureel overleg met het directeurenoverleg Rotterdam, de RRC en de gemeente. Het overleg met de

gemeente is uitgebreid naar de concerndirecties van andere domeinen, zoals Maatschappelijke Ontwikkeling en Stadsontwikkeling. Met deze concerns onderzoekt de RCB welke rol de cultuursector kan spelen bij het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Op praktische wijze geeft de RCB zo uitvoering aan zijn rol als strategisch partner van de gemeente.

In 2021 heeft de RCB nagedacht over de toekomst van de cultuursector. De gedachten hierover hebben we neergelegd in verschillende adviezen, zoals aan de Taskforce New Deal Cultuur in Rotterdam, en lobbydocumenten. De adviezen zien op een robuuste sector die klappen als de coronapandemie beter kan opvangen, hoe om te gaan met cultureel vastgoed binnen de context van de BIS-structuur en ideeën over een stelselwijziging waarin de cultuursector een meer gelijkwaardige rol ten opzichte van de subsidieverstrekkers krijgt.

Op 27 juni tekende de RCB samen met ruim 20 andere partijen het *Stadakkoord Rotterdam, sterker door 7 stadprojecten*. De intentie is dat deze partijen de komende jaren samen gaan optrekken om de groene longen van Rotterdam te realiseren.

Op 5 oktober ondertekende de volledige RCB het *Charter Diversiteit*. Met de ondertekening wil de RCB gezamenlijk de verantwoordelijkheid nemen voor een diverse culturele sector in Rotterdam. Werkgevers die het Charter Diversiteit ondertekenen, streven naar meer diversiteit en inclusie op de werkvloer. Organisaties worden met dit handvest gestimuleerd om een concrete uitdaging op het gebied van diversiteit en inclusie vast te stellen. Dit kan gaan om arbeidsvermogen, culturele diversiteit, maar ook om gender, leeftijd en lgbtqia+.

Marketing en communicatie

In 2021 wordt Museum Boijmans Van Beuningen bijna drieduizend keer genoemd in de nationale media (print, online, radio/tv) met een mediawaarde van zo'n elf miljoen euro. Depot Boijmans Van Beuningen komt in meer dan de helft hiervan naar voren of is het onderwerp. Op tv komt Boijmans 64 maal naar voren, het depot daarvan 51 keer en Boijmans wordt genoemd in maar liefst 182 radio-uitzendingen, waarbij het depot 118 keer wordt genoemd.

Voor de internationale persbewerking werkt het museum samen met het internationale PR-bureau Rhiannon Pickles PR, met de gemeente Rotterdam, Rotterdam Partners en MVRDV. 37 landen en 166 items berichten over het museum. 161 stukken gaan over het depot en zijn afkomstig uit 33 landen met een mediabereik van bijna 3 miljard mensen.

De Nederlandstalige perspreview voorafgaand aan de opening op 5 november vindt plaats in de vorm van een talkshow met Hasna El Maroudi als host in het bijzijn van ruim zeventig journalisten. Vanwege covid-19 komen er gedurende het jaar minder internationale journalisten naar de stad dan verwacht. Tijdens het Eurovisie Songfestival worden meer dan vijftig internationale journalisten ontvangen op het depotdak. De internationale kunst-, architectuur- en nieuwsmedia komt in het najaar in grote getalen – meer dan zestig – naar de internationale persbijeenkomst. In totaal brengen zo'n vierhonderd journalisten, fotografen, cameraploegen, influencers en bloggers een bezoek aan het depot en de stad. Online vanuit China komen daar nog ruim zeventig bij.

Tijdens en voorafgaand aan het Eurovisie Songfestival in Rotterdam is het depot een geliefd decor met aandacht in het *NOS Journaal*, *RTL Shownieuws* en *Nieuwsuur*. Tijdens de uitzending van het Eurovisie Songfestival wordt het depot twee keer prominent in beeld gebracht. Op het dak zingen de oud-winnaars Lenny Kuhr en Teach-In hun winnende liedje van destijds, spectaculair gefilmd en gezien door 183 miljoen mensen.

In de geschreven media is het depot aanwezig in alle landelijke en regionale dagbladen, opiniebladen en magazines met grote on- en offline artikelen gedurende het gehele jaar met een piek in het najaar. Ook de weekendmagazines komen met (foto)reportages, interviews en recensies zoals *Volkskrant Magazine* en *Het Blad* van *NRC Handelsblad*. Magazines als *ELLE Decoration*, *Holland Herald*, *Quest* en *National Geographic* pakken groots uit. Ook bereikcijferkanonnen als *nu.nl* en *linda.nl* zijn positief over het depot. Het depot siert tevens internationale dagbladen en magazines zoals: *The Guardian*, *The Economist*, *El País*, *De Morgen*, *Süddeutsche Zeitung*, *Il Sole 24 Ore* en *Les Echos*.

In 2021 is de website vernieuwd en trekt deze bijna 1,5 keer meer bezoeken dan in 2020.

'Kunstdepot Boijmans Van Beuningen: briljant bedacht, briljant uitgevoerd ★★★★★.' - De Volkskrant

Relatiebeheer en filantropie

De wereldwijde pandemie maakt dat er in 2021 weinig fysieke bijeenkomsten georganiseerd kunnen worden voor begunstigers, vrienden en relaties van het museum. Als alternatief worden er door het jaar heen verschillende online bijeenkomsten georganiseerd onder de noemer 'Boijmans Collectietour'. Alle bijeenkomsten worden met enthousiasme ontvangen en gevolgd.

De momenten waarop het binnen de coronamaatregelen mogelijk is om relaties te ontvangen of bijeenkomsten te organiseren worden zoveel mogelijk aangegrepen. De zomer wordt afgesloten met de jaarlijkse Museumpark Vriendendag. De programmering is afwisselend op locatie en online.

De in 2019 gestarte actie 'Adopteer een spiegel' loopt ook nog door in 2021. De geadopteerde spiegels worden opgedragen aan bijvoorbeeld een overleden geliefde, een verre vriend, een kleinkind of ter viering van een bijzonder jubileum. In het najaar van 2021 wordt de deelnemers gevraagd of zij de reden van de adoptie willen delen. Deze verhalen worden gebundeld in een publicatie. In 2020 is een eerste editie uitgegeven; met de nieuwe verhalen die in 2021 worden gedeeld, verschijnt begin 2022 een aangevulde editie. Een prachtig symbool dat laat zien hoe niet alleen het museum, maar ook het depot door vele handen gedragen wordt. Onmisbaar in de realisatie van Depot Boijmans Van Beuningen is de steun van onze dierbare partners, sponsors, fondsen, stichtingen en schenkers. De genereuze schenking van Stichting De Verre Bergen maakt het mogelijk om het depot voor publiek toegankelijk te maken. Wij zijn alle donateurs zeer dankbaar voor de geweldige steun.

Het depot wordt op 5 november door Zijne Majesteit de Koning officieel geopend. De dagen voorafgaand aan de opening zijn er previews voor Vrienden, leden van @Boijmans, deelnemers van de VriendenLoterij, leden van de Vereniging Rembrandt, leden van Zodiaque, Kring Van Eyck, Gezelschapsleden, medewerkers van de bij de Boijmans Business Club aangesloten bedrijven, spiegeladoptanten, fondsen en stichtingen. De previewweek wordt afgesloten met een openingsfeest op 5 november, waarna het gebouw op 6 november opent voor het publiek.

In de zomer van 2021 verandert de BankGiro Loterij de naam naar VriendenLoterij. Sinds 2006 wordt het museum gesteund door de loterij, die tot op heden ruim 10,5 miljoen euro heeft bijgedragen aan een grote verscheidenheid aan aankopen en projecten van het museum. Dankzij de deelnemers van de VriendenLoterij reizen dit jaar bovendien kunstwerken naar verzorgingshuizen met het project 'Topstukken on tour'. De jaarlijkse bijdrage van de VriendenLoterij is van grote waarde voor kunstaankopen. In 2021 wordt de helft van de jaarlijkse bijdrage aangewend voor aankopen. De andere helft wordt gereserveerd voor de nieuwbouw van het museumgebouw.

In 2021 mogen wij ruimhartige steun ontvangen van Stichting Saphir en een anonieme particuliere begunstiger voor Boijmans Hillevliet: een duurzame ambitie met als doel het museum voor meer mensen relevanter te maken. Door een locatie op Zuid te betrekken, werken we dichtbij en samen met een doelgroep die het museum moeilijk weet te vinden.

Organisatie en bedrijfsvoering

Financiën

De ingebruikname van het nieuwe financiële systeem van AFAS vraagt aan het begin van het jaar de nodige aandacht van de financiële administratie. Vanaf het voorjaar wordt in nauwe samenwerking met ICT het kassasysteem ingericht dat bij de opening van het depot in gebruik wordt genomen. Daarnaast besteedt de afdeling veel tijd en aandacht aan de herijking van de geconsolideerde begroting van het museum en het depot, en aan de business cases voor de horeca. Verder wordt een investeringsplanning en een liquiditeitsprognose

voor de komende tien jaar opgesteld, die beide jaarlijks geüpdatet zullen worden. Ook worden in het najaar meerdere renovatiescenario's doorgerekend. En tot slot wordt aan het eind van het jaar, na de inhuizing van de collectie in het depot, de jaarlijkse standplaatscontrole steekproefsgewijs uitgevoerd. Hierbij zijn geen zorgwekkende bevindingen gedaan.

ICT en informatiebeheer

Het thuiswerken, gefaciliteerd door ICT, blijft de norm in verband met covid-19. De afdeling stuurt het ERP-project aan. Op 1 januari gaat het ERP live met Personeel en organisatie en de financiële administratie. Gedurende het jaar wordt ook het CRM toegevoegd. De echte implementatie van het ERP verloopt mede vanwege de grote druk op de organisatie in aanloop naar het depot minder soepel dan gehoopt. Met name de inrichting van het CRM blijkt wanneer de uitnodigingen voor de opening van het depot moeten worden verstuurd voor problemen te zorgen. Fase II van het ERP wordt derhalve over een langere periode uitgesmeerd. De installatie van de nieuwe mobiele digitale werkplekken voor medewerkers wordt in 2021 zo goed als afgerond. In de zomer wordt een Plan van Aanpak *Cyber Security* opgesteld waarin zowel aandacht is voor de technische veiligheid van alle systemen als het bewustzijn van de organisatie. Een eerste algemene pentest op het systeem wordt uitgevoerd en na het verwerken van de bevindingen heeft in december een diepe pentest plaats op de belangrijkste applicaties.

Beveiliging, bewaking en veiligheid

In aanloop naar de opening van het depot wordt de beveiligingsorganisatie weer op sterkte gebracht met negen nieuwe collega's en het coördinatorteam wordt uitgebreid naar drie. Er wordt een calamiteitenplan met een ontruimingsplan en een collectiehulpverleningsplan voor het depot opgesteld. In november wordt onder externe begeleiding de eerste calamiteitenoefening in het depot gehouden. Een van de nieuwe taken van de beveiligingsorganisatie is het begeleiden van de rondleidingen met gidsen in de depots. De compartimenten voor kunstopslag in het depot zijn dubbel beveiligd met een biometrische toegangscontrole; een novum binnen het museum.

De beveiligingsorganisatie verzorgt vanuit de centrale meldkamer in het museum de bewaking en beveiliging van het museum pand tijdens de asbestsanering die nog steeds in volle gang is.

De controller voert na de inhuizing van de collectie in het depot de jaarlijkse standplaatscontrole steekproefsgewijs uit. Hierbij worden geen zorgwekkende bevindingen gedaan.

Huisvesting, onderhoud en floormanagement

Het museum is sinds de sluiting in 2019 op diverse locaties actief: het kantoor op de Gedempte Zalmhaven, de opslag van de collecties in het depot, twee externe depots en het gemeentearchief, de werkplaats op de Oostzeedijk en de dependance Boijmans Hilleliet op Zuid.

Hoewel er nog een flink aantal restpunten zijn op het gebied van brandveiligheid en klimaat gaat het huurcontract voor het depot in vanaf 1 februari. De gemeente blijft betrokken totdat alle restpunten zijn opgelost. Door leveringsproblemen van materialen is de bestrating rondom het depot niet gereed voor de opening op 5 november en wordt een tijdelijk bestrating aangelegd.

Vanaf 1 september neemt het museum het onderhoud van het depot over van de gemeente Rotterdam. Voor de uitvoering van het meerjaren onderhoud- en vervangingsplan zijn de grote onderhoudscontracten voor de installaties Europees aanbesteed.

De verlichtingsmasten die door de gemeente rondom het depot zijn geplaatst verstoren het beeld van het depot en het kunstwerk van Pipilotti Rist. De discussie tussen het museum, Stichting De Verre Bergen en MVRDV als architect van het depot enerzijds en de gemeente Rotterdam anderzijds over alternatieve verlichting duurt voort in 2022.

Personeel en organisatie

Vanwege de covid-19 pandemie werk het grootste deel van de medewerkers vanuit huis. Een deel werkt vanwege de plaatsgebondenheid van hun taken op een van de museumlocaties. Het aantal besmettingen neemt toe en een beperkt aantal medewerkers kampt met de langdurige gevolgen van een covid-19 besmetting. De

pandemie drukt nog steeds zwaar op de organisatie en legt een onevenredig grote druk op de voorbereidingen voor de opening van het depot. De meeste medewerkers missen de dagelijkse omgang met hun collega's; het sociale aspect van werken in een organisatie.

De verzuimcijfers zijn relatief laag. Met een percentage van 3,75% ligt dit net onder de landelijke trend en die in de museumsector. De verklaring hiervoor is grotendeels gelegen in het feit dat medewerkers thuis flexibel omgaan met de arbeidsuren.

In aanloop naar de opening zijn 90 nieuwe medewerkers geworven, met name voor de operationele afdelingen: beveiliging, publiekszaken (gidsen en gastheren/vrouwen) en horeca/ evenementen. Om de realisatie van de ambities van de organisatie op het gebied van diversiteit en inclusie voortvarend op te kunnen pakken wordt een diversiteitsmanager aangesteld. De diversiteitsmanager maakt in de eerste maanden aan de hand van interviews met medewerkers een nulmeting, waarna een plan van aanpak wordt opgesteld.

In mei en juni 2021 is in samenwerking met adviseur diversiteit en inclusiviteit Mourad El Moussati een wervingscampagne voor dertien depotgidsen opgezet. De vacature is in het voorjaar van 2021 breed uitgezet in Rotterdam, met als doel een team samen te stellen dat heel divers is op het gebied van ervaring, leeftijd, culturele achtergrond en opleidingsniveau. De baan van depotgids is een lerende functie, waarbij weinig specifieke ervaring gevraagd wordt en vooral gekeken wordt naar interesse en inzet.

In minder dan zeven dagen tijd hebben 476 mensen gereageerd en is de moeilijke keuze gemaakt om de vacature eerder te sluiten. Vijfenzestig mensen hebben een sollicitatievideo opgenomen, waaruit negentien kandidaten geselecteerd zijn. Na individuele gesprekken is een team van dertien mensen aangenomen. De poule van kunstdocenten is in dezelfde periode ook uitgebreid met dertien personen. Om het verschil in profiel van een depotgids en kunstdocent zo helder mogelijk aan de kandidaten te communiceren, is er een digitaal informatiemoment georganiseerd. 132 mensen hebben hier gebruik van gemaakt en vragen gesteld.

De publiekswerking in het nieuwe Depot Boijmans Van Beuningen is uitgewerkt in samenwerking met alle gidsen en docenten (een team van 46 personen) tijdens veertien opleiding- en trainingsdagen in september en oktober. Museummedewerkers en externen, zoals de architecten van het gebouw, hebben informatie gegeven over hun werk, de toekomstplannen en hun visie op het depot. Op het moment dat het gebouw klaar was om publiek te ontvangen waren de gidsen en docenten dat ook. Ook na opening zijn samenwerking- en informatiesessies georganiseerd in de vorm van workshops, team-overleggen en een buddyprogramma.

Het museum heeft 18 stagiaires een stageplaats geboden, waaronder 3 conservatoren in opleiding. Met subsidies van diverse fondsen zijn 3 fellows aangesteld die een bijdrage hebben geleverd aan onderzoeksprogramma's.

In december is, enigszins vertraagd vanwege de drukte rondom het depot en covid-19, het eindvoorstel voor de nieuwe organisatiestructuur, met een nieuw functie- en loongebouw voorgelegd aan de OR. Er wordt een organisatiemodel voorgesteld met drie clusters: inhoud, exploitatie en facilitair, en een horeca bv. Er is geen sprake van stafafdelingen, zodat de verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie worden gelegd. Afdelingen verhouden zich tot elkaar als opdrachtgever en opdrachtnemer. Een aantal nieuwe afdelingen is ingericht: Publiekszaken, Bureau Bedrijfsvoering en Collectieverkeer.

Museumwinkel

Met behulp van een extern deskundige wordt het concept van de winkel in het depot opgesteld, het winkelaanbod bepaald en in overleg met John Körmeling, die het entreegebied ontwierp, wordt een ontwerp voor de winkel gemaakt. De oplevering van de lockers van de garderobe en de displays loopt als gevolg van de covid-pandemie vertraging op tot in 2022, waardoor in de eerste maanden met tijdelijke voorzieningen wordt gewerkt. In aanloop naar de opening van het depot wordt een nieuwe coördinator voor de winkel aangetrokken. Het nieuwe assortiment van de winkel slaat aan bij het publiek dat het depot bezoekt. In de zes weken wordt de geprognosticeerde omzet van opening tot einde jaar gerealiseerd.

Horeca en evenementen

Ook in het depot voert het museum de exploitatie van de horeca en de evenementen in eigen beheer uit, onder meer vanwege de logistieke complexiteit van het depot. In samenwerking met de financiële afdeling wordt veel tijd en aandacht besteed aan de business case voor de horeca en evenementen.

In de zomer wordt de business case voor horeca en evenementen in het depot vastgesteld. Om de risico's van de horeca en evenementenexploitatie gescheiden te houden van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen wordt een horeca bv opgericht. Het bestuur en de raad van toezicht van de stichting staan ook aan het roer van de horeca bv. De dagelijkse leiding is in handen van het hoofd horeca. De begroting en jaarrekening van de stichting en de bv zijn geconsolideerd en de positieve resultaten van de horeca bv komen ten goede aan de museumexploitatie.

De horeca bevindt zich op de zesde verdieping en bestaat uit een café/lunchrestaurant voor bezoekers van het depot en uit een dinerrestaurant na sluitingstijd. Op de zesde verdieping wordt ook een evenementenruimte geëxploiteerd waar feesten, partijen, bedrijfspresentaties, symposia, lezingen etc. van derden kunnen plaatshebben. In oktober worden de namen van het restaurant *Renilde* en van de evenementenruimte *Coert* wereldkundig gemaakt. De namen zijn een eerbetoon aan twee sleutelfiguren uit de geschiedenis van het museum: conservator Renilde Hammacher en directeur Coert Ebbinge Wubben.

De veelgeprezen Rotterdamse chef-kok Jim de Jong verbindt zich aan *Renilde* en *Coert*, waarmee de verwachting van het publiek een flinke impuls krijgt. Binnen een paar dagen zijn zowel het restaurant als de evenementenruimte voor maanden volgeboekt. De horeca heeft een spannende start omdat het niet mogelijk blijkt voldoende (gekwalificeerd) personeel binnen te halen; iets waar de hele horecabranche mee kampt. Helaas gooit de covid-19 pandemie na zes weken ontwikkelen, opstarten en bijschaven roet in het eten en sluit het depot. Hoewel de omzet in het café/lunchrestaurant de verwachting overtreft kan dit het omzetverlies van het dinerrestaurant en de evenementen niet volledig compenseren.

Oplevering depot

In mei 2020 is het depot door de aannemer opgeleverd aan de gemeente Rotterdam met ruim 4.000 bouwkundige en installatietechnische restpunten. Aanvankelijk zouden deze restpunten zijn hersteld en opgelost in september 2020, waarna het museum tot verhuizing van de collectie zou overgaan. De oplevering aan het museum wordt echter drie keer uitgesteld vanwege het gebrek aan voortgang op het oplossen van de restpunten en de veiligheid van mensen en de collectie (klimaat en brandveiligheid).

Na veel discussie met de gemeente over de inhoud van het huurcontract tekent het museum in februari 2021, vooruitlopend op het oplossen van alle restpunten, een huurcontract, waarbij een huurvrije periode tot september 2021 wordt afgesproken waarin alles moet worden opgelost. Hoewel het klimaat in diverse compartimenten nog niet op orde is start het museum in mei met het verhuizen van de collectie in de compartimenten die klimatologisch stabiel zijn. De verhuizing verloopt zonder noemenswaardige schades. In de compartimenten voor fotografie en metalen blijft het klimaat echter onder de maat, waardoor een deel van de collectie in 2021 nog niet kan worden verplaatst naar het nieuwe depot. Het lukt de gemeente in 2021 niet om de brandveiligheid in het depot op orde te krijgen, waardoor het museum vooralsnog geen exploitatievergunningen heeft. Het museum is vanaf de opening van het depot voor het publiek in november afhankelijk van de inzet van brandwachten om de brandveiligheid voor mensen en kunst te kunnen garanderen. Omdat de brandveiligheid niet in orde is geeft een van de grootste bruikleengevers, de Stichting Willem van der Vorm, geen toestemming om haar collectie in het depot onder te brengen. In feite verkeert het museum wederom in een zeer onwenselijke gedoogsituatie, evenals destijds in het museum zelf.

Renovatie en vernieuwing

In 2021 worden het Structuurontwerp 2.0 en het Voorlopig Ontwerp (VO) voor de renovatie en nieuwbouw uitgewerkt. In het voorjaar wordt duidelijk dat de renovatie veel duurder wordt dan geraamd. Oorzaken zijn onder meer de nieuwe tijdschema's voor de renovatie van het bouwdeel Van der Steur en de loon- en prijsontwikkeling.

Het college en de gemeenteraad zijn van mening dat terugvallen op het basis+ scenario niet wenselijk is vanwege de ambities die ze hebben voor de stad en het museum. In juni geeft de gemeenteraad het college

de opdracht om binnen zes maanden de haalbaarheid van een ambitieuze renovatie te onderzoeken. Het vertrekpunt van de verkenning is het aan de gemeenteraad gepresenteerde Structuurontwerp 2.0. Een kwaliteitslag van het Museumpark maakt integraal onderdeel uit van de verkenningsoopdracht.

Eind september stuurt het college een tussenstand van de verkenning aan de gemeenteraad. Daaruit wordt duidelijk dat het realiseren van het ambitieuze scenario op basis van het Structuurontwerp niet gaat lukken. In een ultieme poging om vast te houden aan de ambitie in de (verre) toekomst doet het museum het voorstel om in een eerste fase de bouwdelen Van der Steur en Bodon te renoveren, de bouwdelen Henket en Robbrecht & Daem te amoveren, een nieuw ondergronds logistiekcentrum te bouwen aan de zuidkant van het museumcomplex en een nieuwe bovengrondse entree aan de Museumparkstraat. Hiermee blijft de weg open voor het realiseren van de volledige ambitie met onder meer een paviljoen voor hedendaagse kunst wanneer daarvoor in de toekomst middelen beschikbaar komen. Een vergelijkbaar voorstel wordt door Mecanoo geschetst. Uiteindelijk gaat de gemeente akkoord met het voorstel onder voorwaarde dat het museum € 20 miljoen bijdraagt aan de renovatie, het geraamde exploitatietekort als gevolg van de verhoging van de kostendekkende huur door het museum wordt opgelost en een specifieke bouwdirecteur bij het museum wordt aangesteld. Het museum geeft aan grote moeite te hebben met de gevraagde inspanningen en het te werven bedrag voor de bouw niet realistisch te vinden – temeer omdat het ook de geraamde € 8 miljoen voor de inrichting van het museum zal moeten werven – evenals het op te lossen exploitatietekort. Het museum wordt opgezaald met een grote schuldenlast; een hypotheek op de toekomst. Daaropvolgend heeft de gemeente over het exploitatietekort aangegeven dat het museum dat kan dekken door het inbrengen van aanvullende externe bijdragen voor de investering in de renovatie bovenop de € 20 miljoen voor de bouw en/of door bijdragen vanuit de exploitatie van het museum. Mocht er onverhoopt een tekort resten dan gaan de gemeente en het museum hierover met elkaar in gesprek om te bezien in hoeverre het anders te dekken is zonder de operationele exploitatie van het museum intrinsiek aan te tasten. Er is sprake van een gezamenlijke ambitie. Daarop heeft het museum alles afwegende zich aan de afspraak gecommitteerd (brief van de gemeente met kenmerk 21MO04651 d.d. 30-11-2021).

In september bespreken bestuur en auditcommissie een langjarige begroting en liquiditeitsprognose waarin de structurele druk op de exploitatie en vermogenspositie naar voren komt. In combinatie met de huidige solvabiliteitspositie en de zorgelijke liquiditeitspositie op korte termijn zien we nauwelijks ruimte om aan de voorwaarden te kunnen voldoen. Desondanks besluiten we als bestuur, na zeer indringend overleg met de Raad van Toezicht en vervolgens het college van B&W, node akkoord te gaan met de door de gemeente gestelde voorwaarden teneinde toekomstige ontwikkelingen mogelijk te maken. In december stemt de gemeenteraad, mede op basis van bovenstaande, in met de renovatie van het museum en een budget van € 223 miljoen voor de bouw vast te stellen en aanvullend € 10 miljoen voor de aanpak van het Museumpark.

Financieel resultaat

Het financiële resultaat over 2021 bedraagt € 124.000 positief. Dat is in lijn met de begroting. Het museum heeft weliswaar hogere kosten vanwege de depotopening en het opstarten van de horeca maar kan die opvangen door onder andere lagere personeelskosten en hogere bijdragen van derden. Voor een uitgebreide toelichting op de totstandkoming van het financiële resultaat wordt verwezen naar de vershilanalyse op bladzijde 42 en 43.

Het jaar kent in financieel opzicht twee fases: de periode tot aan de opening van het depot en de exploitatie ervan daarna. Tot de opening worden vele projecten gerealiseerd waarvan de kunstverhuizing, de bouw en inrichting van de atriumvitrine, de realisatie van het entreegebied, de inrichting van de depots, de ateliers en de horeca en het openingsfestijn de grootste zijn. Door middel van de door de capital campaign gerealiseerde bijdragen van fondsen, bedrijven en particulieren en dankzij door de gemeente Rotterdam beschikbaar gestelde aanloop- en depotsubsidies kunnen deze projecten gefinancierd worden en kennen de eerste weken na opening een vliegende start met in totaal 41.000 bezoekers, gemiddeld bijna 900 per dag. Na amper zes weken komt hieraan op zaterdag 19 december abrupt een einde vanwege de lockdown. Door die goede start zijn de omzetcijfers van de dagexploitatie conform begroting, maar omdat op 28 november een avondlockdown ingaat, lijden de events een omzetverlies van een ton (na aftrek van de inkoopkosten). Dit kan worden opgevangen omdat het museum gedurende het jaar lagere personeelskosten heeft, onder andere vanwege tijdelijke vacatures.

De totale baten bedragen dit jaar 21,3 miljoen euro. De afhankelijkheid van het Cultuurplansubsidie van de gemeente is 44,8% ten opzichte van de totale baten. Dat lage percentage komt door de capaciteit van het museum om bijdragen van derden te werven en door de substantiële gemeentelijke bijdragen voor depot en renovatie.

Beleid met betrekking tot het eigen vermogen

Het resultaat van 2021 wordt als volgt verdeeld:

- Saldo baten en lasten	676.000
- Onttrekking bestemmingsreserves	22.000
- Beklemd door bestemmingsfondsen	-574.000
Resultaat	<u>124.000</u>

- De algemene reserve en bestemmingsreserves

Samen met de algemene reserve vormen de bestemmingsreserves het vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen. In 2021 neemt de algemene reserve toe met € 124.000 naar € 959.000 positief. De bestemmingsreserves nemen met € 22.000 af naar € 1.376.000.

Bestemmingsreserves betreffen dat deel van het eigen vermogen waaraan door het bestuur een bijzondere bestemming is gegeven. Bestemmingsreserves ondersteunen het programma van het museum. Er bevinden zich op de balans van 31 december 2021 vier bestemmingsreserves. Het Fonds Westerhuis ter ondersteuning van de publicaties van het museum, een bestemmingsreserve voor kunstaankopen, een voor projecten en een voor bedrijfsvoering. De aankoopreserve neemt met € 22.000 af, omdat dit geld gebruikt is als onderdeel van de eigen bijdrage voor het collectieprogramma van het Mondriaan Fonds. Dit bedrag is daar in 2020 ook voor gereserveerd. Binnen de andere bestemmingsreserves vinden geen mutaties plaats.

Het vrij besteedbaar vermogen wordt gezien als continuïteitsreserve. Voor de hoogte hiervan zoekt het museum aansluiting bij het richtsnoer voor vermogensvorming, dat de Museumvereniging heeft opgesteld. Daarin wordt de minimale hoogte van de continuïteitsreserve bepaald door (a) minimaal één jaar netto bezoekersinkomsten plus de bijdragen van derden voor het activiteitenprogramma of (b) de gemiddelde waarde van de vaste activa na aftrek van investeringsbijdragen. De hoogste van (a) of (b) is leidend voor de minimale hoogte van het vrij besteedbare vermogen. Voor het museum betreft dit de netto inkomsten. Vanaf opening van het depot zijn die eigen inkomsten begroot op circa € 5 miljoen per jaar. Daarnaast wordt ook gekeken naar het gangbare solvabiliteitsratio, de verhouding tussen het vrij besteedbare en het totale vermogen. Een ratio tussen de 25% en 40% wordt als financieel gezond beschouwd door de Kamer van Koophandel.

Het saldo van het vrij besteedbaar vermogen bedraagt € 2.335.000 per 31 december 2021, minder dan de helft van de € 5 miljoen die volgens de norm van de museumsector als financieel gezond wordt beschouwd. De solvabiliteitspositie is in absolute zin licht gestegen (2020: € 2.233.000), maar omdat het balanstotaal ruimschoots is verdubbeld is de solvabiliteitsratio in relatieve zin gedaald van 18,8% naar 9,5%. Ook als de langlopende schulden buiten beschouwing worden gelaten, is de ratio met 14,9% meer dan 10% lager dan noodzakelijk voor een gezonde vermogenspositie volgens de minimale norm van de Kamer van Koophandel.

De liquiditeitspositie van het museum verslechtert dit jaar. Het nettowerkkapitaal, dat aangeeft in hoeverre het museum aan de korte-termijnverplichtingen kan voldoen, bedraagt € 37.000 negatief terwijl dat begin 2021 dat nog € 3,3 miljoen positief bedraagt. Voor een financieel gezond museum wordt een quick ratio (vlottende activa gedeeld door kortlopende schulden) gehanteerd van 1,5. Op dit moment is die net onder de 1,0 (2020: 1,4). De solvabiliteit en liquiditeit hebben de voortdurende zorg van bestuur en management en worden door middel van cashflowprognoses bewaakt.

- Bestemmingsfondsen (eigen vermogen met een bestedingsverplichting)

Bestemmingsfondsen zijn dat deel van het eigen vermogen dat beklemd wordt door een bestedingsverplichting omdat daaraan door derden een bijzondere bestemming is gegeven; het geld staat niet ter vrije beschikking. Het museum heeft er drie en moet het geld daaraan uitgeven, anders volgt de verplichting tot terugbetaling.

Een belangrijk bestemmingsfonds wordt gevormd door de erfenis van mevrouw van Riemsdijk-Borsje die in 2007 is aanvaard met de verplichting de geschonken middelen te besteden aan klassieke schilderkunst en kristal. In 2021 hebben geen mutaties in dit fonds plaatsgevonden. Er zijn de laatste jaren geen bestedingen uit dit fonds gedaan omdat het museum dan in liquiditeitsproblemen zou zijn gekomen. Per 31 december 2021 bedraagt het saldo € 1.088.000.

Een ander bestemmingsfonds wordt gevormd door een deel van de jaarlijkse bijdrage van de VriendenLoterij. In 2021 is € 200.000 onttrokken ter dekking van de aankoop van het kunstwerk van Pipilotti Rist bij het nieuwe depot. In 2019 en 2020 was dit bedrag gereserveerd voor het depot. Van de bijdrage over 2021 van € 557.000 van de VriendenLoterij is € 324.000 nog niet besteed en toegevoegd aan het bestemmingsfonds. Hiervan is € 250.000 bestemd voor de renovatie en vernieuwing van het museum. Met de VriendenLoterij is afgesproken dat hiervoor tot en met 2025 jaarlijks € 250.000 opzij wordt gezet. De resterende € 74.000 zal de komende jaren worden uitgegeven conform de doelstelling van de VriendenLoterij.

In 2021 is een nieuw bestemmingsfonds opgericht met de erfenis van de heer Bröcker. De € 450.000 die dit jaar is ontvangen is bestemd ter ondersteuning van de wetenschappelijke en collectiefunctie van het museum.

Risicomanagement

De Raad van Toezicht wordt elk kwartaal – en vaker wanneer de actualiteit daarom vraagt – door het bestuur geïnformeerd over de risico's die het museum loopt. De maatregelen om de risico's te beheersen en het acceptatieniveau van de risico's worden besproken en vastgesteld. De belangrijkste risico's betreffen:

1. De financiering van de renovatie en vernieuwing van het museum.

Voor de uitvoering van het huidige renovatievoorstel committeert het museum zich aan een via fondsenwerving te realiseren bijdrage van € 20 miljoen. Daarnaast zou het museum zelf de verhoging van de kostendekkende huur van nu geprognosticeerd op € 2,4 miljoen per jaar moeten dekken. Mocht de fondsenwerving van de € 20 miljoen niet of niet volledig rondkomen dan zal dat leiden tot een verhoging van de kostendekkende huur die niet gecompenseerd wordt met subsidie. Met het oog op de dit jaar verslechterde solvabiliteits- en liquiditeitspositie van het museum drukt een dergelijke maatregel zwaar op de toekomstige begrotingen van het museum.

Beheersmaatregel: het museum is de fondsenwerving voor de bij te dragen € 20 miljoen gestart. Gemeente en museum maken minimaal eens per jaar de balans op over het opvangen van de hogere kostendekkende huur. Mocht onverhoopt een tekort resten dan bespreken gemeente en museum in hoeverre het resterende exploitatietekort anders te dekken is, zonder de operationele exploitatie van het museum intrinsiek aan te tasten.

2. Planning van de renovatie en vernieuwing van het museum.

De renovatie en vernieuwing duurt nog minimaal zeven jaar, wat kan leiden tot reputatieverlies door lange sluiting, instabiliteit van de organisatie en kennisverlies door vertrek van medewerkers.

Beheersmaatregel: Het transitprogramma zorgt voor zichtbaarheid in de stad en – via reizende tentoonstellingen – in de rest van Nederland en de wereld. Daarnaast is de collectie weer meer zichtbaar door de opening van het depot. Die zichtbaarheid zal verder toenemen met de in 2022 te openen hoogtepunttentoonstelling. De wetenschappelijke ontplooiing en kennisvermeerdering van het museum wordt extra gestimuleerd.

3. Oplevering van het depot.

In twee depotcompartimenten is het klimaat nog ondermaats. Daarnaast is de brandveiligheid van het depot niet op orde, waardoor geen exploitatievergunningen kunnen worden afgegeven door de gemeente. Beide opleverpunten leiden tot extra kosten. Bovendien zijn er onbekende gebreken naar boven gekomen.

Beheersmaatregel: brandwachten worden ingezet om de brandveiligheid van mensen en kunst te kunnen garanderen. De kosten daarvan worden betaald door de gemeente. Voor de kunstwerken die nog niet in hun

eigen depotcompartiment geplaatst kunnen worden, is ruimte gevonden in de verhuurbare depots. Omdat het museum hierdoor inkomsten misloopt, mag deze situatie niet lang voortduren. Over de onbekende gebreken wordt met de gemeentelijke projectorganisatie overlegd over het vergoeden van de kosten ervan.

4. Oplevingen van het coronavirus.

De coronacrisis lijkt ten einde, maar er moet rekening worden gehouden met oplevingen van het virus. Als dat tot overheidsmaatregelen leidt, kunnen in het depot geen of minder bezoekers worden ontvangen wat tot inkomstenderving leidt.

Beheersmaatregel: het museum heeft een aantal coronascenario's uitgewerkt met bijpassende maatregelen. Ook zal het museum bij nieuwe oplevingen indien mogelijk een beroep doen op landelijke en gemeentelijke steun.

5. Toename werkdruk.

Als gevolg van de gemeentelijke bezuiniging van vier ton op de exploitatiesubsidie is de personeelsformatie in 2021 met tien fulltime eenheden gekrompen. De voorbereiding op de museumrenovatie en -vernieuwing, het af en toe opleven van het coronavirus en het exploiteren van het nieuwe depot kan leiden tot extra werkdruk met mogelijk overbelasting en verzuim tot gevolg.

Beheersmaatregel: binnen het renovatieproject zijn middelen gereserveerd om de organisatie te versterken.

6. Instabiele vermogenspositie.

Dit jaar voegt het museum € 124.000 toe aan de algemene reserve. Maar de norm van het richtsnoer voor vermogensvorming van de Museumvereniging is nog niet binnen bereik, te meer omdat het museum het van incidentele meevallers moet hebben om vermogen te vormen. Nu het museum vanwege de depotexploitatie weer meer afhankelijk is geworden van eigen verdiensten en het balanstotaal ruimschoots is verdubbeld, zal het bij grote tegenvallers zwaarder geraakt worden.

Beheersmaatregel: bestemmingsfondsen worden pas aangesproken na overleg met de Raad van Toezicht.

7. ICT: dreiging van buitenaf.

Inbraak op het museumnetwerk kan leiden tot verlies en misbruik van gegevens.

Beheersmaatregel: het museum heeft een plan van aanpak voor cyber security opgesteld en begint in 2021 met de uitvoering daarvan.

Toekomstige ontwikkelingen

- Het museum krijgt in 2022 een subsidieverhoging van € 638.000 omdat de kostendekkende huur voor het depot, die de vastgoedafdeling van de gemeente in rekening brengt, ruim zes ton hoger is dan werd afgesproken in de Realisatie- en Samenwerkingsovereenkomst met de gemeente. Daarmee bedraagt de depotsubsidie € 3,5 miljoen in 2022.
- Omdat de depotsubsidie geen cultuurplansubsidie is, maar een bijdrage voor de huisvestingskosten van het depot voor de hele huurperiode, dient te worden afgesproken hoe het museum deze subsidie gaat verantwoorden. De gesprekken hierover zijn in december 2021 gestart en worden in maart 2022 voortgezet.
- In 2022 wordt het definitief ontwerp (DO) voor de renovatie en vernieuwing van het museum afgerond. Daarbij zal ook het huurcontract getekend worden. Het museum zal voor het DO een nieuwe exploitatieraming opstellen.

Tot slot

Er is veel gevraagd van de medewerkers dit jaar. De omstandigheden waarin gelijktijdig veel uitzonderlijke prestaties moesten worden geleverd waren extreem. Er is grote veerkracht en improvisatievermogen in de organisatie losgekomen die heeft geleid tot een van de grootste successen van het museum in de afgelopen decennia. De inspanning die de medewerkers hebben geleverd kan niet worden overschat. We zijn iedereen zeer dankbaar voor zoveel inzet, loyaliteit en doorzettingsvermogen.

2. Verslag van de Raad van Toezicht

Met trots kijkt de Raad van Toezicht terug op een intensief en zeer succesvol jaar voor het museum. De afbouw van het depot, de verhuizing van de collectie en de opening van het depot door Zijne Majesteit de Koning zijn onder de zware omstandigheden van de nog altijd voortdurende coronapandemie gerealiseerd, evenals de programmering van Hillevliet en de tentoonstellingen in Nieuw-Zeeland en Zuid-Korea. De (inter)nationale belangstelling voor de verrichtingen van het museum is desalniettemin overweldigend en geeft wind in de zeilen voor de realisatie van de ambitie voor het te renoveren en te vernieuwen museum.

De Raad van Toezicht is eveneens blij met het besluit van de gemeenteraad om in te stemmen met de eerste fase van een ambitieuze renovatie en hiervoor een budget van 223 miljoen vast te stellen. Tegelijk realiseert zij zich dat de uitdagingen met betrekking tot de te werven investeringsmiddelen en de exploitatie gezien de tamelijk taakstellende voorwaarden de komende jaren buitengewoon veel aandacht en inspanning van de museumorganisatie zullen vragen. De Raad van Toezicht ontleent comfort aan de stelling van de gemeente dat sprake is van een gezamenlijke ambitie alsook de bereidheid van de gemeente om te helpen bij de fondsenwerving.

Er zijn echter ook punten van zorg. In twee compartimenten in het depot is het klimaat nog steeds onder de maat. Een deel van de collectie kan daarom nog niet in deze compartimenten worden ondergebracht, waardoor de kosten voor transport en het langer huren van externe depots doorlopen. Dat het museum daarbij onbedoeld in een gedoogsituatie is beland omdat de brandveiligheid nog niet op orde is en er nog geen vergunningen worden afgegeven door het bevoegd gezag, terwijl er al wel huurpenningen door het museum aan de gemeente worden betaald, is onbevredigend.

De versterking van de organisatie en de bedrijfsvoering, die is ingezet met de implementatie van het ERP-systeem en het afronden van de plannen voor de organisatieontwikkeling leggen een stevige organisatorische basis waarop de komende jaren kan worden voortgebouwd. Het museum is in toenemende mate afhankelijk van digitale systemen. We zien echter ook een maatschappelijke trend van toenemende cybercriminaliteit. Dit jaar is een plan van aanpak cybersecurity opgesteld en in uitvoering genomen. Wij blijven met structurele aandacht dit onderwerp nauwlettend volgen.

Het financiële resultaat over 2021 bedraagt € 124.000 positief, dit is conform de verwachtingen bij aanvang van het jaar. Het feit dat het depot zes weken na de opening de deur alweer moest sluiten vanwege de overheidsmaatregelen met betrekking tot de coronapandemie heeft het resultaat voor 2021 enigszins gedrukt. De in 2019 ingezette groei van de algemene reserve zet met dit positieve resultaat enigszins door, maar zit nog ruimschoots onder de algemeen erkende normen voor een gezonde financiële positie. Daarvoor mist het resultaat begrotingstechnisch een structurele basis. De Raad van Toezicht blijft daarom waakzaam ten aanzien van de financiële positie van het museum, zeker ook met het oog op de toekomstige exploitatie vanaf de opening van het gerenoveerde museum.

Hoewel het ziekteverzuimpercentage iets hoger ligt dan in het voorgaande jaar is een percentage van 3,75% toch onder het landelijk gemiddelde en het gemiddelde van de sector. Bovendien wordt het percentage in belangrijke mate bepaald door een klein aantal langdurig zieken, waarvan enkele aan corona zijn gerelateerd.

De Raad van Toezicht dankt directie, medewerkers en vrijwilligers van Museum Boijmans Van Beuningen voor hun standvastigheid en niet aflatende inzet waarmee op zoveel fronten tegelijk aansprekende resultaten zijn bereikt en waarmee zij met de opening van het depot geschiedenis hebben geschreven voor het museum. En natuurlijk gaat onze dank ook uit naar alle genereuze huisstichtingen, particulieren, fondsen en bedrijven die het museum financieel of anderszins hebben ondersteund; zonder hen hadden we niet tot deze hoogte kunnen stijgen.

Samenstelling van de Raad van Toezicht

In 2021 werd de Raad van Toezicht gevormd door:

- de heer mr. J.B.J. Stegmann, voorzitter

Benoemd per 4 februari 2020, tweede termijn start 4 februari 2024. Tevens lid van de remuneratiecommissie en van de auditcommissie.

De heer Stegmann is bestuursadviseur. Zijn nevenfuncties in 2021 waren: lid Raad van Commissarissen ABN AMRO Bank NV, lid Raad van Commissarissen MN Services NV, lid Raad van Commissarissen Janssen de Jong Groep BV, lid Raad van Advies Erasmus Executive Program The New CFO.

- mevrouw drs. L.A. Goossens-Kloek RA

Benoemd per 1 mei 2021, tweede termijn start 1 mei 2025 en tevens lid van de auditcommissie (voorzitter).

Mevrouw Goossens is partner bij Deloitte Accountants bv. Haar nevenfuncties in 2021 waren: bestuurder/penningmeester Stichting Rotterdam Maaskant, bestuurder Deloitte Impact Foundation en lid Raad van Commissarissen van Heihoeve Holding BV.

- mevrouw drs. C.A. Pieters

Benoemd per 1 mei 2016 en de tweede termijn gestart per 1 mei 2020 en tevens lid van de remuneratiecommissie.

Mevrouw Pieters is freelance kunsthistoricus.

- mevrouw dr. E.M Rovers

Benoemd per 1 januari 2014, tweede termijn gestart per 1 januari 2018 en afgetreden per 31 december 2021.

Mevrouw Rovers is onafhankelijk cultuurhistorisch onderzoeker. Haar nevenfuncties waren in 2021: penningmeester van de Khardzhiev Stichting en voorzitter van de Van der Leeuw Lezing.

- de heer ir. A. Salemi

Benoemd per 1 mei 2020, tweede termijn start per 1 mei 2024.

De heer Salemi is partner bij ontwikkelaar SENS real estate. Zijn nevenfunctie in 2021 was lid van de Raad van Commissarissen bij Woonbron.

- de heer mr. B. Vaandrager

Benoemd per 1 januari 2015, tweede termijn gestart per 1 januari 2019 en tevens lid van de remuneratiecommissie (voorzitter).

De heer Vaandrager is partner en hoofd Benelux bij Rothschild & Co. Zijn nevenfuncties in 2021 waren: bestuurder bij de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, lid Raad van Toezicht Oorlogsgravenstichting, adviseur investeringsmaatschappij Esse Non Videri Investments B.V. en adviseur Erasmus Trust Fonds.

De maximale zittingstermijn van toezichthouders is acht jaar.

Bijeenkomsten van de Raad van Toezicht en van zijn commissies

De Raad van Toezicht komt in 2021 acht keer in vergadering bijeen. Naast de vier reguliere vergaderingen zijn er vier extra vergaderingen: in januari voor de bespreking van het huurcontract van het depot, in oktober over de renovatie en de organisatieontwikkeling en in november is twee keer intensief overlegd over de door de gemeente aan het museum gestelde eisen met betrekking tot de renovatie.

De Raad van Toezicht stelt, zoals statutair bepaald, het financieel jaarverslag 2020 op 23 maart 2021 vast waarmee tevens decharge wordt verleend aan het bestuur voor het gevoerde financiële beleid. De begroting van 2022 wordt vastgesteld op 13 december 2021. In het verslagjaar is geen herbenoeming van de accountant aan de orde. De tweede vierjaarstermijn loopt af in 2023.

Tijdens elke vergadering wordt de Raad van Toezicht aan de hand van een uitgebreid directieverslag geïnformeerd over de stand van zaken in het museum, inclusief een analyse van mogelijke risico's die het museum loopt. Bij vergaderingen van de Raad van Toezicht zijn beide directeuren van het museum aanwezig. Bij de bespreking van het financieel jaarverslag is de accountant van het museum aanwezig.

De door de Raad van Toezicht benoemde auditcommissie komt in 2021 vier maal plenair bijeen. Naast het financieel jaarverslag, de kwartaalrapportages en de begroting heeft de auditcommissie onder meer gesproken over de renovatie, de lange termijnbegroting, het directiemandaat, de oprichting van de horeca bv en cyber security.

Vergaderingen van de auditcommissie vinden enkele weken voorafgaand aan de vergaderingen van de Raad van Toezicht plaats. De voorzitter van de auditcommissie rapporteert haar bevindingen in de raadsvergaderingen. Bij vergaderingen van de auditcommissie is minimaal een van de bestuurders en de controller van het museum aanwezig. Bij de bespreking van het financieel jaarverslag is de accountant van het museum aanwezig. Mevrouw Goossens-Kloek is in 2021 benoemd in de auditcommissie als vervanger van de in 2020 afgetreden heer Van Barneveld wiens laatste termijn als toezichthouder er toen opzat. Zij is tevens voorzitter van de auditcommissie.

Cultural Governance

De Governance Code Cultuur 2019 wordt door de Raad van Toezicht als richtlijn gebruikt bij het evalueren van zijn werkzaamheden en de samenwerking tussen directeur en toezichthouder. De in de code beschreven principes en aanbevelingen worden toegepast. Voor de principes geldt 'pas toe en leg uit', voor de aanbevelingen 'pas toe of leg uit'. De manier waarop de principes worden toegepast worden daarom toegelicht. Voor de aanbevelingen geldt dat het museum eraan voldoet, tenzij wordt toegelicht waarom dit niet het geval is.

1. De organisatie realiseert haar maatschappelijke doelstelling door culturele waarde te creëren, over te dragen en/of te bewaren.

- Het museum biedt een (inter)nationaal publiek de mogelijkheid de kunstgeschiedenis van de middeleeuwen tot nu te beleven.
- Het museum verzamelt, onderzoekt, documenteert, conserveert en restaureert, alleen en met anderen, zeven eeuwen beeldende kunst en vormgeving. Kennis en nieuwe inzichten worden toegevoegd. Er wordt vooruitstrevend geprogrammeerd met de eigen collectie als uitgangspunt.

2. De organisatie past de principes van de Code toe en licht toe hoe zij dat heeft gedaan ('pas toe én leg uit'). De organisatie volgt de aanbevelingen op en wijkt daar alleen gemotiveerd van af ('pas toe óf leg uit').

- Het museum past de principes van de Code toe en licht in het jaarverslag toe hoe hieraan invulling wordt gegeven. De aanbevelingen worden toegepast, tenzij anders wordt gemeld.

3. Bestuurders en toezichthouders zijn onafhankelijk en handelen integer. Zij zijn alert op belangenverstrengeling, vermijden ongewenste belangenverstrengeling en gaan op een transparante en zorgvuldige wijze om met tegenstrijdige belangen.

- Dit principe en de aanbevelingen zijn vastgelegd in de statuten en reglementen. (Neven)functies worden bij het aangaan besproken in de vergaderingen van Raad van Toezicht en directie. Wanneer zich een mogelijke ongewenste belangenverstrengeling voordoet, wordt dit besproken en wordt er melding van gemaakt in het verslag van de Raad van Toezicht, dat onderdeel is van het jaarverslag.
- In het verslagjaar zijn geen meldingen gedaan van mogelijke, ongewenste belangenverstrengeling of potentieel tegenstrijdig belangen.

4. Bestuurders en toezichthouders zijn zich bewust van hun eigen rol en de onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en handelen daarnaar.

- De governancestructuur wordt periodiek besproken om vast te stellen of deze nog passend is. Daarbij komend de rollen, onderlinge verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van toezichthouders en directie aan de orde.
- Dit principe wordt besproken tijdens de jaarlijkse zelfevaluatie van de Raad van Toezicht.
- De rollen, taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van Raad van Toezicht en directie zijn in de statuten en reglementen vastgelegd.
- Het bestuur informeert de Raad van Toezicht elke vergadering door middel van een directieverslag en elk kwartaal met een financieel voortgangsverslag.

5. Het bestuur is verantwoordelijk voor de algemene en dagelijkse leiding, het functioneren en de resultaten van de organisatie.

- De directie is conform de statuten belast met de algemene en dagelijkse leiding van de organisatie van het museum. Ze is verantwoordelijk voor het functioneren en de resultaten van de organisatie en legt daarover verantwoording af aan de Raad van Toezicht.
- De taakverdeling van de directie is vastgelegd in een directiereglement.

6. Het bestuur gaat zorgvuldig en verantwoord om met de mensen en de middelen van de organisatie.

- Het museum heeft op diverse manieren goed werkgeverschap verankerd in de organisatie. De Museum CAO wordt gevolgd, er is een klokkenluidersregeling en een gedragscode in de vorm van een huishoudelijk reglement en er zijn twee vertrouwenspersonen aangesteld. Ook is een ondernemingsraad ingesteld ter ondersteuning van de werknemersbelangen.
- Er zijn regels opgesteld voor de inkoop van goederen en diensten en het museum volgt de nationale en Europese aanbestedingsregels. Elk jaar legt het museum verantwoording af aan publiek en subsidieverschaffers door middel van een inhoudelijk en een financieel jaarverslag, die op de website worden gepubliceerd.

7. De Raad van Toezicht voert zijn toezichthoudende, adviserende en werkgeversrol op een professionele en onafhankelijke wijze uit.

- De Raad van Toezicht heeft een profielschets opgesteld op basis waarvan leden worden geworven.
- De Raad van Toezicht heeft een reglement opgesteld waarin dit principe wordt bekrachtigd. Daarin is onder andere vastgelegd dat de Raad van Toezicht zich bij het vervullen van zijn functie laat leiden door het culturele, economische en maatschappelijke belang van het museum en op de noodzaak van een gezonde bedrijfsvoering. Daartoe heeft de Raad van Toezicht een auditcommissie ingesteld, die de bespreking van financiële onderwerpen in vergaderingen met de directie en de controller voorbereidt voor de Raad van Toezicht.
- Vanwege de vele werkzaamheden in aanloop naar en tijdens de opening van het depot in november is het functioneren van het bestuur niet in het verslagjaar maar in januari 2022 besproken. Het functioneren van het bestuur in 2022 zal zoals gebruikelijk in het verslagjaar worden besproken.

8. De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor zijn samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid.

- De Raad van Toezicht heeft een profielschets opgesteld waarin wordt aangegeven aan welke eisen leden van de Raad moeten voldoen en welke kennis, deskundigheid en ervaring in de Raad vertegenwoordigd moeten zijn. Daarbij is ook vastgelegd dat de Raad diversiteit – met aandacht voor leeftijd, etnische achtergrond en geslacht – waarborgt.
- De Raad van Toezicht bespreekt jaarlijks zijn functioneren. Eens in de twee jaar wordt dat gedaan met hulp van een externe deskundige.
- De aanbevelingen van dit principe zijn in het reglement van de Raad van Toezicht vastgelegd.

Beloningsbeleid

De Wet normering topinkomens (WNT) is van toepassing voor het museum. In de jaarrekening zijn de gegevens opgenomen die op grond van de WNT moeten worden gerapporteerd. De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging. Kosten die zij voor het uitoefenen van de functie maken, kunnen op declaratiebasis worden vergoed.

Toekomstige ontwikkelingen

Op 8 februari 2022 is mevrouw Erbslöh benoemd tot lid van de Raad van Toezicht als opvolger van mevrouw Rovers. De tweede vacature zal later in 2022 worden opgevuld.

In 2022 zal uit de Raad van Toezicht een bouwcommissie worden samengesteld bestaande uit de heer Salemi (voorzitter) en de heer Stegmann.

3. Geconsolideerde balans per 31 december 2021

(na resultaatbestemming)

	Ref.*	31-dec-21	31-dec-20
		EUR x 1.000	EUR x 1.000
ACTIVA			
Vaste activa			
Materiële vaste activa	1	12.965	102
Financiële vaste activa	2	202	179
Totaal vaste activa		13.167	281
Vlottende activa			
Voorraden	3	103	27
Vorderingen	4	6.744	3.935
Liquide middelen	5	4.483	7.623
Totaal vlottende activa		11.330	11.585
Totaal activa		24.497	11.866

	Ref.	31-dec-21	31-dec-20
		EUR x 1.000	EUR x 1.000
PASSIVA			
Groepsvermogen	6		
Algemene reserve		959	835
Bestemmingsreserves		1.376	1.398
Vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen		2.335	2.233
Bestemmingsfondsen		1.862	1.288
Eigen vermogen met een bestedingsverplichting		1.862	1.288
Totaal eigen vermogen		4.197	3.521
Vorzieningen	7	65	61
Schulden			
Langlopende schulden	8	8.868	-
Kortlopende schulden	9	11.367	8.284
Totaal schulden		20.235	8.284
Totaal Passiva		24.497	11.866

*) Het referentienummer refereert aan de desbetreffende paragraaf in de toelichting op de jaarrekening.

4. Geconsolideerde staat van baten en lasten 2021

		jaarrekening	begroting jaarrekening	
	Ref.*	2021	2021	2020
		EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
BATEN				
Opbrengsten	11	1.167	1.389	369
Subsidie gemeente Rotterdam	12	16.038	9.997	13.285
Overige bijdragen	12	4.051	807	2.860
Totale baten		21.256	12.193	16.514
LASTEN				
Personeelskosten	13	6.691	6.912	5.619
Afschrijvingen op materiële vaste activa	14	209	217	33
Kosten van activiteiten	15	4.403	2.078	3.885
Overige bedrijfskosten	16	9.246	2.853	5.626
Totale lasten		20.549	12.060	15.163
Rentebaten		-	-	-
Rentelasten		31-	74-	8-
SALDO BATEN EN LASTEN		676	59	1.343
Als volgt bestemd:				
- Bestemmingsreserves		22-	-	618
- Bestemmingsfondsen		574	-	66
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves		552	-	684
RESULTAAT (MUTATIE ALGEMENE RESERVE)		124	59	659

*) Het referentienummer refereert aan de desbetreffende paragraaf in de toelichting op de jaarrekening.

5. Toelichting behorende bij de jaarrekening over 2021

Algemeen

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is opgericht op 4 oktober 2005. Per 1 januari 2006 werd het museum verzelfstandigd. Vanaf die datum voert de Stichting het beheer over het museum. De Stichting heeft ten doel het in stand houden en exploiteren van Museum Boijmans Van Beuningen te Rotterdam op een zodanige wijze dat het museum met haar collecties permanent ten dienste staat van de gemeenschap en haar ontwikkeling en tevens toegankelijk is voor het publiek.

De geconsolideerde jaarrekening omvat Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen en zijn op 18 augustus 2021 opgerichte dochteronderneming Horeca Boijmans Van Beuningen bv. Een dochteronderneming is een onderneming waarin de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen beslissende zeggenschap uitoefent. Volgens de integrale consolidatiemethode worden in de geconsolideerde jaarrekening de activa, passiva, baten en lasten van Horeca Boijmans Van Beuningen bv voor 100% opgenomen. Onderlinge transacties tussen de moeder- en dochteronderneming worden geëlimineerd.

Verbonden partijen

Er is sprake van verbonden partijen als de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen feitelijk beleidsbepalend is in een andere (beleidsafhankelijke) rechtspersoon of als een sleutelfunctionaris van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen zitting heeft in het bestuur en/of het management van een gelieerde rechtspersoon. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is beleidsbepalend bij de op 18 augustus 2021 opgerichte horeca bv. Bij Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, Stichting Lucas van Leyden en Stichting Fonds Willem van Rede is Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen niet beleidsbepalend maar één directeur/bestuurder is tevens bestuurder bij deze stichtingen.

- Horeca Boijmans Van Beuningen bv

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft een 100%-belang in deze onderneming. De bestuurders van de stichting zijn tevens bestuurder van de bv. Door de stichting is € 174.801 betaald aan de horeca bv voor opstartkosten.

- Stichting Museum Boijmans Van Beuningen

Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen secretaris. In totaal heeft het museum in 2021 € 351.437 ontvangen van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen voor aankopen en verleende diensten.

- Stichting Lucas van Leyden

Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen secretaris. In totaal heeft het museum in 2021 € 3.900 ontvangen van de Stichting Lucas van Leyden voor aankopen.

- Stichting Fonds Willem van Rede

Van deze stichting is een van de bestuurders van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen voorzitter. In totaal heeft het museum € 150.000 in 2021 ontvangen voor aankopen.

A. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. De jaarrekening is opgesteld conform boek 2 titel 9 BW, de Richtlijnen voor Jaarverslaggeving in het bijzonder RJ 640, de WNT en artikel 7 van de uitvoeringsregeling van de Subsidieverordening Rotterdam 2014. Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft het museum zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers zijn, waar nodig slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast. Als begroting is de door de Raad van Toezicht vastgestelde begroting gebruikt. Daar waar tussentijds bij bestuursbesluit de begroting is aangepast en de Raad van Toezicht hiervan in kennis is gesteld, is de in de jaarrekening gebruikte begroting daaraan aangepast mits dit het inzicht vergroot.

Algemeen

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders vermeld worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Bedragen staan vermeld in duizenden euro's.

De collectie

Conform de herziene collectiebeheersovereenkomst die op 6 november 2020 is afgesloten met de gemeente Rotterdam bestaat de collectie van het museum uit:

- a. de gemeentelijke collectie, in eigendom van de gemeente Rotterdam;
- b. voorwerpen in gedeeld eigendom van de gemeente Rotterdam en een tweede partij, bijvoorbeeld de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen.
- c. voorwerpen in bruikleen van de Stichting Museum Boijmans Van Beuningen, de Stichting Lucas van Leyden, de Stichting Willem van der Vorm, de Stichting Het Nederlandse Gebruiksvoorwerp, de Stichting H&F Mecenaat;
- d. voorwerpen, langdurig geleend uit de Rijkscollectie, in beheer bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed;
- e. voorwerpen aan de gemeente geleend door particulieren of instellingen, anders dan voor tijdelijke tentoonstellingen;
- f. de bibliotheek van de Stichting;
- g. aan de collectie gerelateerd archief- en documentatiemateriaal.

Eveneens conform de collectiebeheersovereenkomst worden alle verworven kunstvoorwerpen eigendom van de gemeente Rotterdam tenzij eigendomsoverdracht geschiedt aan een van de onder b. genoemde stichtingen. Kunstaankopen en bijdragen die bestemd zijn voor kunstaankopen worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De belangrijkste schattingsposten betreffen de voorzieningen onderhoud

en personeelsregelingen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van lineaire jaarlijkse afschrijvingen. Vanaf het moment van ingebruikname wordt afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur. Investeringsbijdragen worden opgenomen onder de schulden. Vrijval van investeringsbijdragen loopt gelijk met de afschrijvingstermijn van de investering en wordt opgenomen onder de baten.

Financiële vaste activa

Bankgaranties zijn als overige vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa tegen nominale waarde plus eventuele ontvangen rente.

Vorraden

Vorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs. Bij de waardering van de voorraden is rekening gehouden met op de balansdatum opgetreden waardeverminderingen. Voor incurante voorraden wordt een voorziening getroffen.

Vorderingen

Waardering vindt plaats tegen nominale waarde. Een eventuele voorziening wegens oninbaarheid wordt op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen bepaald.

Voorzieningen

Er is een voorzieningen getroffen voor jubileumgratificaties. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Alleen de voorziening voor jubileumgratificaties wordt gewaardeerd tegen de contante waarde.

Investeringsbijdragen voor Depot Boijmans Van Beuningen

Voor de opslag van de collectie van het museum is Depot Boijmans Van Beuningen gebouwd in opdracht van de Stichting Collectiegebouw. Als eigenaar van het grootste deel van de collectie heeft de gemeente Rotterdam dit gebouw voor een groot deel gefinancierd. Stichting De Verre Bergen is medefinancier. Gelden voor belangrijke inrichtingselementen zoals het entreegebied en een atriumvitruine zijn door de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen door middel van een Capital Campaign geworven. Deze geworven gelden worden als investeringsbijdragen geboekt onder de schulden en vallen jaarlijks vrij ten gunste van het resultaat evenredig aan de levensduur van de investering.

Pensioenen

De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft zijn pensioenregeling ondergebracht bij het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP), het bedrijfstakpensioenfonds voor overheid en onderwijs. De pensioenregeling van het ABP is een zogenaamde toegezegd-pensioenregeling. Echter, het museum verwerkt deze regeling in de jaarrekening als een toegezegde-bijdrageregeling, omdat in het geval van een tekort bij het ABP geen verplichting bestaat tot het doen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Dit is conform de uitzonderingsregeling voor bedrijfstakpensioenfondsen in de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving (RJ 271.309).

Per jaareinde verschuldigde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

De indexatie van de pensioenen is, zowel formeel als feitelijk, voorwaardelijk en afhankelijk van voldoende middelen bij het pensioenfonds. De Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen is niet verplicht bij te betalen voor indexatie van de uitkeringen.

Subsidie gemeente Rotterdam

De subsidie van 2020 is definitief vastgesteld (brief met kenmerk SUB.19.05.00267.SBSV d.d. 11-1-2022). De subsidie van de gemeente Rotterdam over het boekjaar 2021 wordt definitief vastgesteld nadat de jaarrekening is overlegd. Deze subsidie is vooruitlopend op de definitieve vaststelling geheel als bate verwerkt.

Bijdragen derden

Alle in de jaarrekening opgenomen bijdragen van derden zijn toegekend, maar sommige moeten nog verantwoord en/of formeel vastgesteld worden.

Nalatenschappen (en recht van vruchtgebruik)

Nalatenschappen worden verwerkt op het moment dat de omvang van de nalatenschap betrouwbaar kan worden vastgesteld. Dit vindt plaats op grond van het stadium waarin de afhandeling van de nalatenschap zich bevindt. Hiervan is in ieder geval sprake bij ontvangst van de akte van verdeling. Indien sprake is van nalatenschappen die met vruchtgebruik zijn belast, dient bij de waardering van de nalatenschappen hiermee rekening te worden gehouden.

Vennootschapsbelasting

Sinds 2016 geldt een nieuw fiscaal regime voor indirecte overheidsbedrijven waarbij zij normaal onder de vennootschapsbelasting vallen. Dat betekent dat de Stichting vanaf 2016 voor het hele bedrijf aangifte vennootschapsbelasting moet doen. Echter, omdat de Stichting is aangemerkt als ANBI-cultuur zorgen fiscale aftrekposten ervoor dat veelal geen sprake is van belastingplicht. De Belastingdienst heeft over 2016 tot en met 2020 daarom ook geen aangiftebiljet uitgereikt. De verwachting is dat dat ook niet over 2021 zal gebeuren. Voor de in 2021 opgerichte Horeca Boijmans Van Beuningen bv zal wel aangifte vennootschapsbelasting dienen te worden gedaan.

B. Toelichting op de balans per 31 december 2021

ACTIVA

1. Materiële vaste activa (MVA)

	Materiële vaste activa in ontwikkeling	Gebouwen en terreinen	Inventaris	Bedrijfs- middelen	ICT	Totaal
	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Stand per 1 januari 2021						
- Aanschafwaarde	5.985	1.536	211	151	258	8.142
- Cumulatieve investeringsbijdragen	5.985-	1.482-	-	-	-	7.467-
- Cumulatieve afschrijvingen	-	54-	121-	139-	258-	573-
Boekwaarde per 1 januari 2021	-	-	90	12	-	102
Mutaties in het boekjaar						
- Investeringsbijdragen	5.985-	6.237	6.432	-	403	7.086
- Desinvesteringen	-	-	-	-	-	-
- Afschrijvingen	-	26-	154-	8-	21-	209-
Mutaties in boekwaarde (per saldo)	-	6.211	6.278	8-	381	12.863
Stand per 31 december 2021						
- Aanschafwaarde	-	6.237	6.643	151	661	13.693
- Cumulatieve investeringsbijdragen	-	-	-	-	-	-
- Cumulatieve afschrijvingen	-	26-	275-	147-	280-	728-
Boekwaarde per 31 december 2021	-	6.211	6.368	4	381	12.965
<i>Afschrijvingspercentage</i>		2,5%-10 %	3,33%-20%	20%	20%-33%	

Vanwege de renovatie en vernieuwing van het museum is de investering in het entreegebied uit 2008 geëlimineerd uit de aanschafwaarde, de cumulatieve investeringsbijdragen en afschrijvingen onder de post gebouwen en terreinen.

- Investeringsbijdragen

Met de ingebruikname van het nieuwe Depot Boijmans Van Beuningen (Depot BVB) in november 2021 zijn de daarvoor gedane investeringen opgenomen onder de MVA. De bijdragen voor de depotinvesteringen zijn opgenomen onder de schulden en bedragen € 9.812.000 (zie onder punt 8). Ze vallen jaarlijks evenredig vrij met de afschrijvingskosten. Het verschil tussen investeringen en investeringsbijdragen heeft het museum met eigen middelen gefinancierd.

Investeringen in het depot:

- Inrichting van de depots	1.574
- Restauratieateliers	940
- Atriumvitrine	3.939
- Entreegebied	2.018
- Horeca-inrichting	2.978
- Inrichting verzamelaardepots	379
- Basisverlichting	899
- Publieksbegeleiding en wayfinding	279
- ICT-inrichting	66
	<u>13.072</u>
Eerdere investeringen (niet in het depot)	621
Cumulatieve aanschafwaarde	<u>13.693</u>

Voor de restauratieateliers zullen in 2022 nog aanvullende investeringsuitgaven worden gedaan.

- Desinvesteringen

In 2021 is de investering in het entreegebied van het museum uit 2008 afgeboekt op de MVA (€ 1.536.000). Dat geldt ook voor de investeringsbijdragen die daarvoor waren ontvangen (€ 1.482.000).

2. Financiële vaste activa

	31-12-2021	31-12-2020
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Bankgaranties voor de huur van depot- en kantoorruimte	202	179
	202	179

In 2021 is een nieuwe bankgarantie afgegeven voor de huur van de ruimte aan de Hillevliet.

3. Voorraden

	31-12-2021	31-12-2020
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Museumwinkel	103	27
Totaal voorraden	103	27

De winkelvoorraad heeft een inkoopwaarde van € 136.000. Daar staat een voorziening voor incurante voorraden tegenover van € 33.000.

4. Vorderingen

	31-12-2021	31-12-2020
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Debiteuren	886	705
Belastingdienst	542	-
Overige kortlopende vorderingen	54	54
Totaal kortlopende vorderingen	1.481	759
- Vooruitbetaalde bedragen:		
Tentoonstellingen en overige projecten, abonnementen en contracten	870	1.595
	870	1.595
- Nog te ontvangen bedragen:		
Fondsen i.v.m. tentoonstellingen	12	501
Fondsen i.v.m. aankopen	354	915
Entreegelden	199	-
Overig	3.828	165
	4.393	1.581
Totaal vorderingen	6.744	3.935

- Vorderingen

Bij de debiteuren is er geen aanleiding tot het opnemen van een voorziening wegens oninbaarheid. De vordering op de Belastingdienst voor omzetbelasting over november en december bedraagt € 542.000.

- Vooruitbetaalde bedragen

De vooruitbetaalde bedragen bestaan uit huurkosten voor het eerste kwartaal van 2022 (€ 375.000), uit ICT-abonnementen (€ 29.000) en uit projectkosten voor het depot (€ 250.000), tentoonstellingen (€ 192.000), onderzoeks- en overige projecten (€ 24.000).

- Nog te ontvangen bedragen

Naast nog te ontvangen bedragen voor aankopen, tentoonstellingen en entree (Museumkaart, Rotterdampas) bestaan de overige nog te ontvangen bedragen vooral uit bijdragen uit het bouwbudget en het meer-/minderwerk van de gemeente voor het depot (€ 912.000) en van Stichting De Verre Bergen voor de atriumvitrine en het entreegebied in het depot (€ 2.524.000).

5. Liquide middelen

	31-12-2021 EUR x 1.000	31-12-2020 EUR x 1.000
Bankrekeningen	4.483	7.623
Kasgeld	-	-
Kruisposten	-	-
Totaal liquide middelen	4.483	7.623

Het saldo van de liquide middelen is vrij opneembaar.

6. Eigen vermogen

	31-12-2020 EUR x 1.000	Onttrekking of vrijval 2021 EUR x 1.000	Dotatie 2021 EUR x 1.000	31-12-2021 EUR x 1.000
Algemene reserve	835	-	124	959
Bestemmingsreserve kunstaankopen	222	22-	-	200
Bestemmingsreserve bedrijfsvoering	796	-	-	796
Bestemmingsreserve projecten	150	-	-	150
Bestemmingsreserve Fonds Westerhuis	230	-	-	230
Vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen	2.233	22-	124	2.335
Bestemmingsfonds Van Riemsdijk-Borsje	1.088	-	-	1.088
Bestemmingsfonds VriendenLoterij	200	200-	324	324
Bestemmingsfonds Bröcker	-	-	450	450
Eigen vermogen met een bestedingsverplichting	1.288	200-	774	1.862
Totaal eigen vermogen	3.521	222-	898	4.197

De bestemmingsreserves worden samen met de algemene reserve beschouwd als het vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen. Bestemmingsreserves zijn het deel van het eigen vermogen waaraan het bestuur een bijzondere bestemming heeft gegeven. Het vrij besteedbare deel van het vermogen nam met € 102.000 toe tot € 2.235.000. Daarbij hoort een solvabiliteitsratio van 9,5%. De solvabiliteitsratio is de verhouding van het vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen en geeft weer in welke mate het museum op de middellange en lange termijn aan zijn bestedingsverplichtingen kan voldoen. Het museum streeft naar een ratio van 30%.

Bestemmingsfondsen zijn het deel van het eigen vermogen met een beklemming omdat daaraan door derden een bijzondere bestemming is gegeven. Daarom rust op bestemmingsfondsen een bestedingsverplichting dan wel een terugbetalingsplicht indien de gelden niet aan de bestemming (kunnen) worden besteed. Bij eventuele liquidatie van de stichting zullen ze niet de gemeente Rotterdam toekomen. Het saldo van de bestemmingsfondsen nam in 2021 met € 574.000 toe tot € 1.862.000.

Bestemmingsreserves

- Kunstaankopen

Vanwege het geringe eigen aankoopbudget wordt een aankoopreserve aangehouden ter ondersteuning van de fondsenwerving van belangrijke aankopen. In 2021 is € 22.000 aan deze reserve onttrokken om te kunnen voldoen aan de vereiste eigen bijdrage voor het collectieprogramma van het Mondriaan Fonds. Dit bedrag was in 2020 hiervoor gereserveerd.

- Bedrijfsvoering

Deze reserve wordt opgebouwd voor de aanschaf van nieuwe inventaris voor na renovatie en vernieuwing van het museum en om eventuele tegenvallers bij het depot op te vangen. In 2020 is € 596.000 toegevoegd aan deze reserve voor het investeringsdeel van het meerwerk bij het depot en voor het spiegelplafond in de horeca. Het gaat hier om niet voorziene investeringen waar vanaf opening van het depot op afgeschreven wordt. Vanaf 2022 zal dit bedrag jaarlijks vrijvallen evenredig aan de afschrijvingskosten van deze investeringen.

- Projecten

Binnen deze bestemmingsreserve hebben in 2021 geen mutaties plaatsgevonden. De reserve is bestemd voor het Boijmans Transitprogramma inclusief de Transit Academie aan de Hillevliet op Zuid en het programma in het depot. Omdat de gemeente de extra subsidieaanvraag voor de Transitprojecten niet heeft gehonoreerd en vier ton heeft gekort op de exploitatiesubsidie, heeft het museum deze reserve nodig als eigen bijdrage bij de fondsenwerving voor het programma.

- Fonds Westerhuis

In 2011 is een erfenis van de heer Westerhuis ontvangen ten bedrage van € 230.000. Ter nagedachtenis aan de heer Westerhuis heeft het bestuur een fonds ingesteld waaruit publicaties worden gefinancierd. Het Fonds Westerhuis is een revolving fund, wat inhoudt dat het weer wordt aangevuld als het financiële resultaat dat toelaat. In 2021 heeft geen onttrekking plaatsgevonden.

Bestemmingsfondsen

- Klassieke schilderkunst en kristal

Het museum ontving een erfenis van mevrouw Van Riemsdijk-Borsje waartoe in het testament de bestedingsverplichting 'klassieke schilderkunst en kristal' is opgenomen. De nalatenschap bedroeg € 1.857.000 in contanten wat in 2006, 2007 en 2008 is ontvangen en gedoteerd aan het bestemmingsfonds. Tevens bestond de nalatenschap uit landerijen die in 2013 en 2014 zijn verkocht met een opbrengst van € 208.000 in totaal. Ook dit bedrag is aan het bestemmingsfonds toegevoegd. In de periode 2006-2020 is € 977.000 onttrokken aan het bestemmingsfonds. In 2021 vonden geen mutaties plaats in dit bestemmingsfonds.

- Nog te besteden reguliere, jaarlijkse bijdragen VriendenLoterij

De bijdrage van de VriendenLoterij mag worden gebruikt voor aankoop, restauratie en presentatie van de eigen collectie of andere onderdelen van de bedrijfsvoering behalve exploitatie. Het museum heeft een overeenkomst met de VriendenLoterij voor vijf jaar, die loopt van 2021 tot en met 2025. Het museum ontvangt op basis van de overeenkomst een jaarlijkse uitkering van € 500.000. Wanneer deze jaarlijkse uitkering in enig jaar niet volledig besteed wordt, wordt het resterende saldo toegevoegd aan het bestemmingsfonds. In de jaren daarna kunnen daaraan weer bedragen worden onttrokken ten behoeve van het doel van de loterijbijdragen.

Naast de reguliere bijdrage van € 500.000 ontvangt het museum in 2021 ook € 57.000 als opbrengst van de verkoop van geoormerkte loten. Van die € 557.000 is € 433.000 uitgegeven aan aankopen conform de specificatie op de volgende bladzijde. Het niet uitgegeven deel van € 124.000 wordt toegevoegd aan het bestemmingsfonds dat daarmee € 324.000 bedraagt. Van dit bedrag is € 250.000 bestemd voor de renovatie. Met de VriendenLoterij is afgesproken dat het museum daarvoor dit bedrag jaarlijks opzij zet over de periode 2021-2025.

Specificatie bestemmingsfonds VriendenLoterij (bedragen x EUR 1.000):				
Stand per 1 januari 2021				200
Bijdragen:				
Reguliere uitkering	500			
Opbrengst geoormerkte loten	57	+		
			557	
Uitgaven:				
Herman Kruyder - De Den	2			
Nicolas de Larmessin (IV)- 2 collages: 'Wagenmaker' en 'Specerijen en kaas'	2			
Kristians Tonny- La nef des fous	5			
Jean de Caldain- reeks van 6 prenten 'Hommage a Odile Redon'	11			
J.H. Moesman- Handen	5			
Thomas Hill- Yosemite Valley	17			
Pipilotti Rist- Het Leven Verspillen Aan Jou	296			
Victor Brauner- Tête de femme	9			
Joop Moesman- Behoeftigen	19			
André Masson- Le repas	52			
Peter Vilhelm Ilsted- Portret van Vilhelm Hammershoi	11			
Willem Steelink II- tekening: Interieur met vrouw en kinderen	2			
Marie Bilders-Van Bosse- Heidelandschap	2			
			433	-
Mutatie bestemmingsfonds VriendenLoterij				124
				+
Saldo per 31 december 2021				324

- Bestemmingsfonds Bröcker

In 2021 is een voorschot op de nalatenschap van de heer Bröcker ontvangen van € 450.000. Verwacht wordt dat de nalatenschap in 2022 definitief wordt afgehandeld. Dit bedrag is geoormerkt voor wetenschappelijk onderzoek naar de museumcollectie. Er zijn in 2021 geen uitgaven gedaan ten laste van dit fonds.

7. Voorzieningen

	Saldo per 31-12-2020	Onttrekking	Vrijval	Dotatie	Saldo per 31-12-2021
	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
Voorziening personeelsregelingen	61	5	-	1-	65
Totaal voorzieningen	61	5	-	1-	65

- Voorziening personeelsregelingen

Van deze voorziening heeft € 7.000 een looptijd van maximaal één jaar en € 58.000 heeft een looptijd van meer dan een jaar. De voorziening is getroffen in verband met jubileumgratificaties.

8. Langlopende schulden

	Saldo per 31-12-2020 EUR x 1.000	Dotatie EUR x 1.000	Vrijval EUR x 1.000	Kortlopend deel EUR x 1.000	Saldo per 31-12-2021 EUR x 1.000
Investeringsbijdragen	-	9.812	135	809	8.868
Totaal langlopende schulden	-	9.812	135	809	8.868

Tot en met 2021 is € 9.812.000 van fondsen, bedrijven en particulieren ingezet voor investeringen in het depot. Deze investeringsbijdragen zijn opgenomen onder de schulden. Elk jaar zal een deel ten gunste van het resultaat vrijvallen. Dat deel is bepaald op basis van de periode waarin de aan deze bijdragen gerelateerde investeringen worden afgeschreven. In 2021 was dat € 135.000.

Het deel van de investeringsbijdragen met een looptijd korter dan een jaar bedraagt € 809.000 en is opgenomen onder de kortlopende schulden en overlopende passiva (zie punt 9).

9. Kortlopende schulden en overlopende passiva

	31-12-2021 EUR x 1.000	31-12-2020 EUR x 1.000
Kortlopende schulden:		
- Crediteuren	1.301	1.068
- Nettoloon	-	-
- Belastingen en sociale premies	377	96
- Pensioenen	111	88
- Vakantiegeld	264	230
- Vakantiedagen	325	229
	2.378	1.711
Overlopende passiva:		
- Nog te betalen projectkosten	3.681	48
- Nog te betalen overige kosten	605	621
- Vooruitontvangen projectbedragen	2.215	1.434
- Kortlopend deel investeringsbijdragen	809	-
- Vooruitontvangen investeringsbedragen	1.481	2.005
- Vooruitontvangen overige bedragen	86	27
- Overige overlopende passiva	112	2.438
	8.989	6.573
Totaal kortlopende schulden	11.367	8.284

- Kortlopende schulden

De kortlopende schulden bestaan uit verplichtingen aan leveranciers en personeel.

- Overlopende passiva

De 'nog te betalen projectkosten' hebben vrijwel geheel betrekking op de investeringen in het depot (€ 3.668.000) en dan vooral voor het atrium, het entreegebied en de horeca-inrichting. Over een deel van deze uitgaven – circa € 50.000 – bestaat onzekerheid, omdat het museum daarover nog in gesprek is met de gemeente.

De 'nog te betalen overige kosten' betreffen kosten over 2021 (of eerder) die pas in 2022 gefactureerd worden. Het grootste deel van de post bestaat uit nog te betalen bedragen aan de gemeente (€ 456.000) voor onderhoud over 2018 en 2019 aan het museum pand, servicekosten voor het depot aan de Metaalhof over 2013-2020 en kosten voor het nieuwe depot. Daarnaast bestaat deze post onder andere uit accountants- en energiekosten over 2021 (€ 69.000), inhuur van personeel (€ 61.000), rente (€ 12.000) en overige kosten (€ 7.000).

De 'vooruitontvangen projectbedragen' hebben betrekking op bijdragen voor projecten in 2021 en later. Het gaat om projectgelden voor educatie (€ 235.000), onderzoek (€ 350.000), tentoonstellingen (€ 1.008.000), aankopen (€ 118.000), de renovatiecampagne (€ 360.000) en overig programma (€ 143.000).

Het 'kortlopend deel investeringsbijdragen' bestaat uit het deel van de bijdragen voor depotinvesteringen dat in 2022 vrijvalt (zie ook onder punt 9. Langlopende schulden).

De 'vooruitontvangen investeringsbedragen' hebben betrekking op opbrengsten van de Capital Campaign van het depot die in 2022 zullen worden uitgegeven.

De 'vooruitontvangen overige bedragen' zijn vooruitgefactureerd bruikleenverkeer, de huurkorting van het kantoorpand over het eerste kwartaal van 2022 en horeca-events.

De 'overige overlopende passiva' zijn te betalen bedragen aan de partners van de Museumnacht, reeds voor 2022 verkochte entreetickets en vriendencontributies.

10. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

- Huurverplichtingen

Het museum heeft per 31 december 2021 de volgende huurverplichtingen:

	EUR x1.000
< 1 jaar	3.295
1 jaar - 5 jaar	12.019
> 5 jaar	91.819
Totaal	107.133

Totdat het museumgebouw aan het Museumpark weer opent voor publiek betaalt het museum geen huur. En voordat het hernieuwde museum naar verwachting opent in 2029 zal een nieuw huurcontract worden opgesteld. Er worden op diverse locaties een kantoor, externe depots, een werkplaats en archiefruimte gehuurd; de looptijd hiervan is bij het kantoor, de depots en archiefruimte korter dan vijf jaar. Het huurcontract voor het nieuwe depot loopt tot en met 31 maart 2059.

- Leaseverplichtingen

Het museum heeft per 31 december 2021 de volgende operational leaseverplichtingen:

	EUR x1.000
< 1 jaar	6
1 jaar - 5 jaar	1
> 5 jaar	-
Totaal	7

Het betreft de lease van kantoormachines.

- Voorwaardelijke vorderingen

De door het museum geïnitieerde activiteiten Art Rocks en ARTtube zijn in 2016 verzelfstandigd en ondergebracht in de stichting ARTmatch. De activiteiten voor ARTtube zijn in 2019 gestaakt. Met ARTmatch is een aantal afspraken gemaakt:

- Het museum behoudt het intellectueel eigendom van beide merken.
- Indien de activiteiten op den duur succesvol zijn, zal ARTmatch vanaf 2020 een royalty van maximaal € 76.200 aan het museum betalen gedurende een periode van minimaal twaalf jaar. Daarvan is op dit moment nog geen sprake.

- Claims

Gedurende de realisatie van het depot is een lijst meer-/minderwerk voor gemeente en museum ontstaan. In 2020 zijn afspraken gemaakt over de vereffening daarvan. Volgens afspraak betaalt het museum een bedrag van € 583.000 aan de gemeente. Dit bedrag is in de jaarrekening van 2020 verwerkt: € 476.000 betreft investeringen en is opgenomen in een bestemmingsreserve en € 107.000 betreft kosten die zijn opgenomen in de staat van baten en lasten. De rekening moet nog worden opgemaakt door de gemeente.

- Periodieke schenkingen

Periodieke schenkingen in natura	bedrag	jaarlijkse termijn	vervallen termijnen	restschuld en -vordering
Schenkingen 2019	€ 28	€ 6	€ 17	€ 11
Schenkingen 2020	€ 1.195	€ 149	€ 298	€ 897
Schenkingen 2021	€ 47	€ 9	€ 9	€ 38
Totaal	€ 1.269	€ 164	€ 324	€ 946

Schenkers van kunstwerken die de voorkeur geven aan een periodieke schenking komen met het museum in een notariële akte overeen dat het museum de werken koopt waarbij de betalingsverplichting wordt omgezet in een geldlening. De jaarlijkse aflossingsverplichting van het museum wordt gecompenseerd door de door de schenker te betalen termijn uit hoofde van de periodieke schenking. Bij voortijdig overlijden van de schenker ontstaat risico op een restschuld, omdat de periodieke schenking dan stopt. Het maximale risico per 31 december 2021 bedraagt € 946.000.

C. Toelichting op de staat van baten en lasten 2021

Algemeen

Significante verschillen tussen realisatie 2021 en realisatie 2020 en tussen realisatie 2021 en begroting 2021 worden toegelicht op de bladzijden 42 en 43.

BATEN

	jaarrekening 2021 EUR x 1.000	begroting 2021 EUR x 1.000	jaarrekening 2020 EUR x 1.000
11. Opbrengsten			
Entreegelden	330	372	255
Publieksactiviteiten	21	8	2
Museumwinkel	149	62	30
Art services, bruikleenverkeer en beeldmateriaal	456	567	65
Horeca	211	380	14
Overige opbrengsten	-	-	3
Totaal opbrengsten	1.167	1.389	369
12. Bijdragen			
- Subsidie gemeente Rotterdam			
Cultuurplansubsidie	9.528	9.528	9.816
Bijdragen voor depot en renovatie	6.510	469	3.469
	16.038	9.997	13.285
- Overige bijdragen			
Bijdragen voor aankopen	1.576	-	1.384
Bijdragen voor tentoonstellingen	573	-	757
VriendenLoterij	557	500	519
Bijdragen voor publicaties, educatie, restauraties etc.	1.110	65	200
Investeringsbijdragen	135	94	-
Overige bijdragen	100	148	-
	4.051	807	2.860
Totaal bijdragen	20.089	10.804	16.145
TOTAAL BATEN	21.256	12.193	16.514

Bijdrage voor de aanloopkosten en de exploitatie van Depot Boijmans Van Beuningen

Om de periode tot openstelling te overbruggen én voor de collectieverhuizing naar Depot Boijmans Van Beuningen heeft de gemeente voor 2021 een subsidie verleend van € 1.814.000 voor aanloopkosten (SUB.21.06.000062, d.d. 13-7-2021). Dit bedrag is volledig verantwoord in de staat van baten en lasten. Daarnaast heeft de gemeente voor de exploitatie van het depot, onder andere voor de huur en andere huisvestingslasten, vanaf 2021 een jaarlijkse exploitatiesubsidie van € 2.814.000 beschikbaar gesteld (SUB.21.05.00091 dd 27-9-2021). Ook dit bedrag is volledig verantwoord in de staat van baten en lasten.

Bijdrage ter voorbereiding op de renovatie

Omdat het museum gesloten is, maakt het museum extra kosten, die door de afdeling Stadsontwikkeling van de gemeente Rotterdam worden betaald. Het gaat om het huren van tijdelijke depotruimte en archief, personele versterking inclusief bouwmanagement, ontwikkeling van het programma van eisen en leegstandsbeheer. In totaal werd € 1.186.000 vergoed in 2021.

BKV-middelen

Het museum ontving in 2021 van de gemeente Rotterdam € 70.000 uit de middelen voor Beeldende Kunst en Vormgeving (BKV). Deze bijdrage is verantwoord onder de cultuurplansubsidie. Dit geld is besteed aan opdrachten voor Rotterdamse kunstenaars in de Transit Academie aan de Hillevliet.

LASTEN

	jaarrekening	begroting	jaarrekening
	2021	2021	2020
	EUR x 1.000	EUR x 1.000	EUR x 1.000
13. Personeelskosten			
Brutoloon	3.277	3.798	3.152
Vakantiegeld, eindejaarsuitkering e.d.	623	638	579
Verlofuren	109	-	11
Sociale lasten	946	1.005	862
Pensioenlasten	861	891	777
Inhuur derden	682	167	72
Overige personeelskosten	193	413	166
Totaal personeelskosten	6.691	6.912	5.619

De personeelsformatie van het museum is 147 fte over 2021; 134 fte (museum cao) en 13 fte (horeca cao). In 2020 was dat 115 fte (alle museum cao).

WNT-verantwoording 2021 Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen

Op 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen. Het voor Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2021 € 209.000.

- Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling:

bedragen x € 1	K.M.T. Ex	I.J. Klassen
Functiegegevens	Directeur/bestuurder	Directeur/bestuurder
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	nee	nee
Bezoldiging 2021		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	179.774	146.294
Beloningen betaalbaar op termijn	17.546	17.546
<i>Subtotaal</i>	<i>197.320</i>	<i>163.840</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	197.320	163.840
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2020		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01-31/12	01/01-31/12
Deeltijdfactor 2019 in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	181.094	145.544
Beloningen betaalbaar op termijn	16.717	16.717
Totale bezoldiging 2020	197.811	162.261

Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen in het verslagjaar met een bezoldiging van € 1.700 of minder:

Naam topfunctionaris	Functie
J.B.J. Stegmann	Raad van Toezicht, voorzitter, lid remuneratiecommissie en lid auditcommissie
L.A. Goossens-Kloek	Raad van Toezicht, lid en voorzitter auditcommissie
A. Salemi	Raad van Toezicht, lid
E.M. Rovers	Raad van Toezicht, lid
B. Vaandrager	Raad van Toezicht, lid en voorzitter remuneratiecommissie
C.A. Pieters	Raad van Toezicht, lid en lid remuneratiecommissie

	jaarrekening 2021 EUR x 1.000	begroting 2021 EUR x 1.000	jaarrekening 2020 EUR x 1.000
14. Afschrijvingen			
Afschrijvingskosten	209	217	33
	<u>209</u>	<u>217</u>	<u>33</u>
15. Kosten van activiteiten			
Aankopen	2.045	713	1.889
Tentoonstellingen en presentaties	590	241	1.433
Collectie en onderzoek	974	585	306
Educatie en publieksbegeleiding	548	323	217
Inkoopkosten:			
- materiaal	13	21	18
- horeca	187	174	17
- museumwinkel	46	21	5
	<u>4.403</u>	<u>2.078</u>	<u>3.885</u>
Totaal activiteitskosten	4.403	2.078	3.885
16. Overige bedrijfslasten			
- Huisvestingskosten			
Huur	1.081	1.062	624
Energie	52	97	19
Inventaris en onderhoud	350	270	149
Heffingen en belastingen	205	73	4
Aanloopkosten depot en renovatie	6.444	-	3.711
	<u>8.132</u>	<u>1.502</u>	<u>4.507</u>
- Kantoorkosten			
Kantoormiddelen	105	105	87
ICT	595	603	545
Adviseurs	114	169	177
Accountants	51	67	61
Reis- en representatiekosten	15	88	46
	<u>880</u>	<u>1.032</u>	<u>916</u>
- Publiciteitskosten			
Marketing	68	129	35
Relatiebeheer / sponsorbenadering	166	190	168
	<u>234</u>	<u>319</u>	<u>203</u>
Totaal overige bedrijfslasten	9.246	2.853	5.626

D. Verschilanalyse

Het verschil tussen de realisatiecijfers van 2021 en 2020

Verschilanalyse staat van baten en lasten 2021 t.o.v. 2020				
	Realisatie 2021	Realisatie 2020	verschil	Belangrijkste oorzaak van het verschil
BATEN				
Opbrengsten	1.167	369	798	Depotbezoekers, verzamelaardepots en reizende tentoonstellingen zorgen in 2021 voor meer omzet. In 2020 kwam de omzet van de bezoekers aan de Ahoy-tentoonstelling.
Subsidie gemeente Rotterdam	16.038	13.285	2.753	In 2021 € 397.000 korting en 1,15% accres (+ € 109.000) op cultuurplansubsidie. In 2021 € 6.510.000 bijdragen voor depot en renovatie, in 2020 € 3.469.000.
Overige bijdragen	4.051	2.860	1.191	Vooraf meer bijdragen voor aankopen (€ 192.000), voor onderzoeksprojecten (€ 343.000), de Transit Academie (€ 71.000), investeringsbijdragen (€ 135.000) en een voor wetenschappelijk onderzoek geormerkte nalatenschap (€ 450.000).
Totale baten	21.256	16.514	4.742	
LASTEN				
Personeelskosten	6.691	5.619	1.072	Vanwege de werkzaamheden in de aanloop naar de depotopening en vanaf de opening steeg de personeelsformatie van 115fte naar 147 fte.
Afschrijvingskosten	209	33	176	Hogere vanwege afschrijvingen vanaf november 2021 op eigen investeringen in het depot.
Kosten van activiteiten	4.403	3.885	518	Kosten voor aankopen, onderzoek, reizende tentoonstellingen en educatieprojecten waren hoger (€ 1.154.000). Dat geldt ook voor de inkoop van winkel en horeca (€ 211.00). Daar staan lagere tentoonstellingskosten (€ 848.000) tegenover omdat in 2020 met Boijmans in Ahoy een grote tentoonstelling werd georganiseerd.
Overige bedrijfslasten	9.246	5.626	3.620	De aanloop naar en de exploitatie van het depot zorgden voor hogere huisvestingskosten (€ 4.746.000). De kosten voor de museumrenovatie waren daarentegen lager (€ 1.126.000).
Rente	31	8	23	De banktegoeden vanaf waar negatieve rente dient te worden betaald, zijn verlaagd.
Totale lasten	20.580	15.171	5.409	
Saldo van baten en lasten	676	1.343	667-	
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves				
- Bestemmingsreserves	22-	618	640-	Er is € 22.000 ingezet voor de benodigde eigen bijdrage voor de door het Mondriaan Fonds gefinancierde aankopen van kunst na 1945.
- Bestemmingsfonds museale activiteiten i.v.m. klassieke schilderkunst en kristal	-	-	-	
- Bestemmingsfonds VriendenLoterij	124	66	58	Van de jaarlijkse bijdrage van de VriendenLoterij is € 124.000 niet uitgegeven.
- Bestemmingsfonds Bröcking	450	-	450	Met de nalatenschap Bröcker wordt een bestemmingsfonds gesticht, omdat die is geormerkt voor ondersteuning van de wetenschappelijke en de collectiefunctie.
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves	552	684	132-	
RESULTAAT				
	124	659	535-	

Het museum kent een positief resultaat van € 124.000. Dat bedrag wordt toegevoegd aan de algemene reserve. De ontvangen gelden met een oormerk, worden aan bestemmingsfondsen toegevoegd: een erfenis van € 450.000 bestemd voor wetenschappelijk onderzoek en niet bestede bijdragen van de VriendenLoterij van € 124.000.

Het verschil tussen de realisatiecijfers 2021 en de begroting van 2021

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Vershil	Belangrijkste oorzaak van het verschil
BATEN				
Opbrengsten	1.167	1.389	222-	Lager vanwege de coronamaatregelen: vooral omdat de events niet door konden gaan en de reizende tentoonstelling in Nieuw-Zeeland 28 dagen gesloten is geweest.
Subsidie gemeente Rotterdam	16.038	9.997	6.041	Hoger vanwege aanloopkostensubsidie vanwege de depotopening en vanwege renovatiebijdragen.
Overige bijdragen	4.051	807	3.244	Er is een nalatenschap ontvangen (€ 450.000) en er waren hogere bijdragen voor aankopen (€ 1.576.000), tentoonstellingen en presentaties (€ 573.000) en voor onderzoek (€ 363.000), investeringsbijdragen (€ 41.000) en educatie (€ 241.000).
Totale baten	21.256	12.193	9.063	
LASTEN				
Personeelskosten	6.691	6.912	221-	Lagere kosten door niet direct opvullen van vacatures en niet volledig inzetten van het verzuim- en het opleidingsbudget.
Afschrijvingskosten	209	217	8-	De eigen investeringen zijn lager dan begroot en een deel wordt pas in 2022 afgerond. Daarom zijn de afschrijvingskosten in 2021 ook lager dan begroot.
Kosten van activiteiten	4.403	2.078	2.325	De hogere bijdragen zorgden voor meer middelen te besteden aan aankopen, onderzoek en educatie. Het grootste deel hiervan ging naar het kunstwerk van Pipilotti Rist bij het depot.
Overige bedrijfslasten	9.246	2.853	6.393	Vooraf hoger door aanloopkosten depot (€ 5.297.000) en renovatie (€ 1.147.000). Ook de overige huisvestingskosten waren door het ingeruiken van het depot hoger (€ 186.000). Daar staan lagere kosten voor advies en publiciteit tegenover (€ 237.000).
Rente	31	74	43-	Er zijn ondanks eerdere ramingen vooralsnog geen aanvullende leningen nodig geweest ter financiering van de investeringen in het depot. Daarom is daarover ook geen rente betaald.
Totale lasten	20.580	12.134	8.446	
Saldo van baten en lasten	676	59	617	
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves				
- Bestemmingsreserves	22-	-	22-	Ingezet voor het collectieprogramma van het Mondriaan Fonds.
- Bestemmingsfonds museale activiteiten i.v.m. klassieke schilderkunst en kristal	-	-	-	
- Bestemmingsfonds VriendenLoterij	124	-	124	Niet uitgegeven deel bijdrage 2021,
- Bestemmingsfonds Bröcking	450	-	450	Geoordeelde nalatenschap voor onderzoek.
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves	552	-	552	
RESULTAAT	124	59	65	

De Raad van Toezicht heeft in de vergadering van 16 december 2020 de werkbegroting 2021 vastgesteld. Deze was onder andere gebaseerd op opening van het depot in september 2021. De opening vond uiteindelijk in november plaats. Daarom is het exploitatiedeel van het depot in de begroting aangepast van vier naar twee maanden.

Specifieke projecten – bijvoorbeeld op gebied van educatie, huisvesting, aankopen en/of van onderzoek – zijn niet in deze begroting zijn opgenomen, omdat bij het opmaken van de werkbegroting nog niet bekend was of dergelijke projecten doorgang konden vinden. De beslissing daarover valt pas op het moment dat hun financiële dekking rond is.

Daarom wijken de realisatiecijfers op de posten 'opbrengsten' en 'overige bijdragen' enerzijds en 'activiteitslasten' en 'huisvestingslasten' anderzijds af van de opgenomen begroting.

Namens het bestuur:

De heer K.M. Th. Ex

Mevrouw I.J. Klaassen

Namens de Raad van Toezicht:

De heer J.B.J. Stegmann (voorzitter)

Mevrouw U. Erbslöh

Mevrouw L.A. Goossens-Kloek

Mevrouw C.A. Pieters

De heer A. Salemi

De heer B. Vaandrager

6. Overige gegevens

Resultaatbestemming

Het resultaat wordt verdeeld volgens de resultaatverdeling in de staat van baten en lasten.

Vaststellen jaarrekening

De Raad van Toezicht van de Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen heeft de jaarrekening 2021 vastgesteld in de vergadering van 29 maart 2022.

Controleverklaring

Bijlagen

Bijlage 1. Enkelvoudige jaarrekening 2021 Stichting tot Beheer Museum Boijmans Van Beuningen

BALANS PER 31 DECEMBER 2021
(na resultaatsbestemming)

	<u>31-dec-21</u>	<u>31-dec-20</u>
	€	€
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	12.964.922	101.992
Financiële vaste activa	<u>202.396</u>	<u>179.430</u>
Totaal vaste activa	13.167.318	281.421
Vlottende activa		
Vorraden	103.459	26.589
Vorderingen	7.047.251	3.934.655
Liquide middelen	<u>4.333.253</u>	<u>7.623.187</u>
Totaal vlottende activa	11.483.962	11.584.431
Totaal activa	<u><u>24.651.280</u></u>	<u><u>11.865.853</u></u>
Eigen vermogen		
Algemene reserve	959.201	834.673
Bestemmingsreserves	<u>1.376.144</u>	<u>1.398.589</u>
Vrij besteedbaar deel van het eigen vermogen	2.335.345	2.233.262
Bestemmingsfondsen	<u>1.862.358</u>	<u>1.288.000</u>
Eigen vermogen met een bestedingsverplichting	1.862.358	1.288.000
Totaal eigen vermogen	4.197.702	3.521.262
Voorzieningen		
Deelnemingen	263.009	
Overige voorzieningen	<u>64.407</u>	<u>60.642</u>
Totaal voorzieningen	327.417	60.642
Schulden		
Langlopende schulden	8.867.899	-
Kortlopende schulden	<u>11.258.263</u>	<u>8.283.948</u>
Totaal schulden	20.126.161	8.283.948
Totaal Passiva	<u><u>24.651.280</u></u>	<u><u>11.865.853</u></u>

	jaarrekening 2021 EUR x 1.000	begroting 2021 EUR x 1.000	jaarrekening 2020 EUR x 1.000
BATEN			
Opbrengsten	968	1.024	369
Subsidie gemeente Rotterdam	16.038	9.997	13.285
Overige bijdragen	4.051	713	2.860
Totale baten	21.057	11.734	16.514
LASTEN			
Personeelskosten	6.475	6.770	5.619
Afschrijvingen op materiële vaste activa	209	123	33
Kosten van activiteiten	4.234	1.933	3.885
Overige bedrijfskosten	9.169	2.853	5.626
Totale lasten	20.087	11.679	15.163
Rentebaten	-	-	-
Rentelasten	31	74	8-
Aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen	263-	78	-
	676	59	1.359
Als volgt bestemd:			
- Bestemmingsreserves	22-	-	619
- Bestemmingsfondsen	574	-	66
Mutaties bestemmingsfondsen en -reserves	552	-	685
RESULTAAT (MUTATIE ALGEMENE RESERVE)	124	-	674

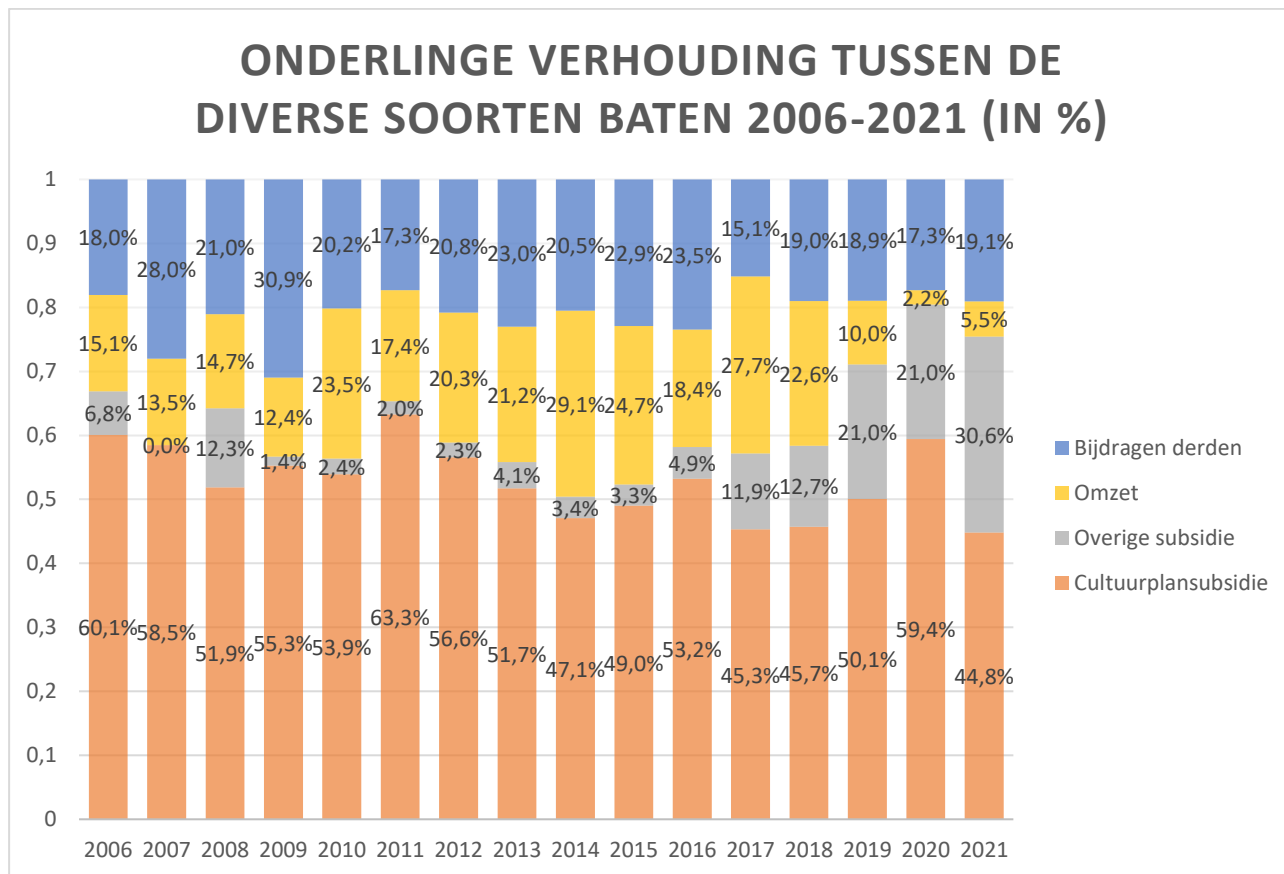
Bijlage 2. Enkelvoudige jaarrekening 2021 Horeca Boijmans Van Beuningen bv

	31-dec-21	18-aug-21
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
ACTIVA		
Vaste activa		
Materiële vaste activa	-	-
Financiële vaste activa	-	-
Totaal vaste activa	-	-
Vlottende activa		
Vorraden	-	-
Vorderingen	48	-
Liquide middelen	150	-
Totaal vlottende activa	198	-
Totaal activa	198	-
	31-dec-21	18-aug-21
	EUR x 1.000	EUR x 1.000
PASSIVA		
Eigen vermogen		
Aandelenkapitaal	-	-
Overige reserves	263-	-
Totaal eigen vermogen	263-	-
Voorzieningen	1	-
Schulden		
Langlopende schulden	-	-
Kortlopende schulden	460	-
Totaal schulden	460	-
Totaal Passiva	198	-

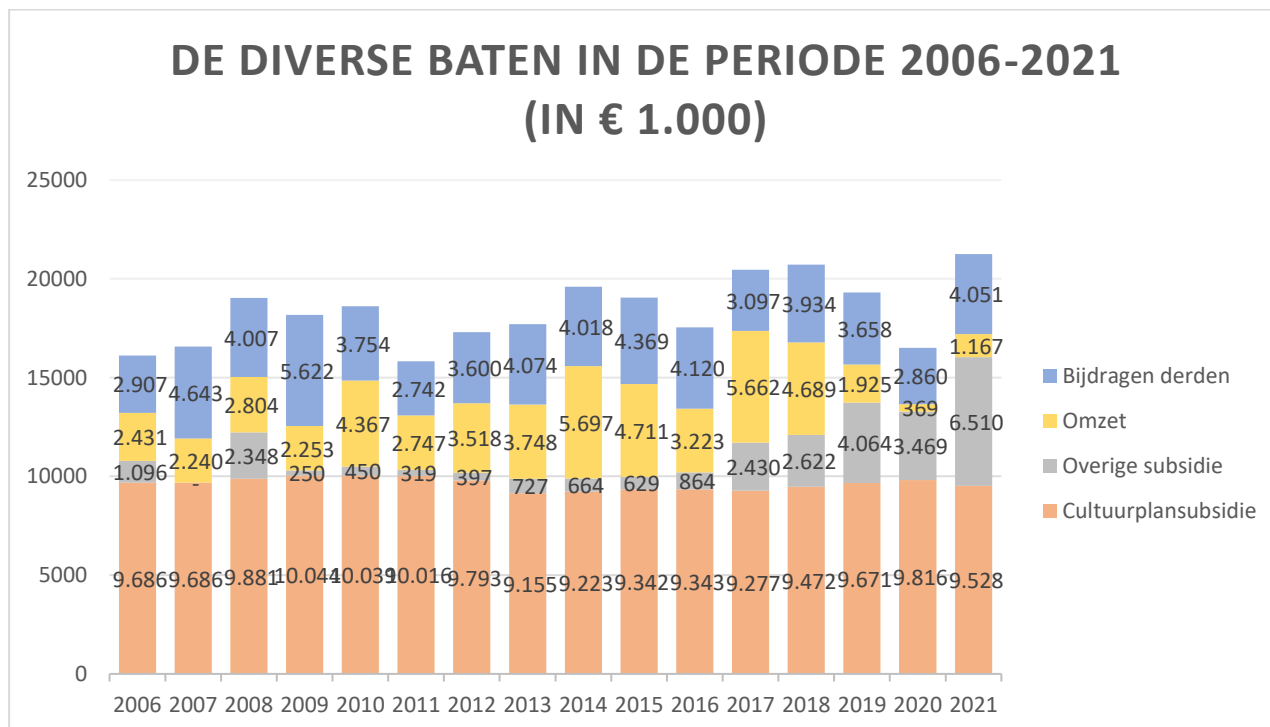
STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021

	jaarrekening
	2021
	EUR x 1.000
BATEN	
Omzet	201
Kostprijs van de omzet	171-
Totale baten	30
LASTEN	
Lonen en salarissen	98
Sociale lasten	17
Pensioenen	4
Overige personeelskosten	97
Overige bedrijfskosten	77
Totale lasten	293
Rentebaten	-
Rentelasten	-
RESULTAAT (MUTATIE OVERIGE RESERVES)	263-

Bijlage 3. Subsidieafhankelijkheid 2006-2021

Grafiek 1. Het aandeel van het jaarlijkse cultuurplansubsidie van de gemeente in de totale baten (2006-2021)

Grafiek 2. De hoogte en verdeling van de totale baten van het museum (2006-2021)

Bijlage 4. Begroting 2022

Alle bedragen x 1.000		
	Begroting 2022	Toelichting
Baten		
Omzet	€ 3.628	Entree, winkel, publieksbegeleiding, verzamelaarsdepots, bruikleenverkeer.
Subsidie	€ 13.256	Cultuurplan-, BKV- en depotsubsidie.
Bijdragen derden	€ 1.444	Bijdragen voor programma, educatie en aankopen
Totaal baten	€ 18.328	
Lasten		
Personeelskosten	€ 8.692	Gebaseerd op een formatie van 122,6 fte
Huisvestingskosten	€ 4.012	Voor depot, kantoor, werkplaats en Hilleviet.
Organisatiekosten	€ 1.425	ICT, advies, representatie, publiciteit, relatiebeheer.
Afschrijvingskosten	€ 1.130	Inventaris kantoor en depot.
Activiteitskosten	€ 2.687	Programma, educatie, restauraties en aankopen.
Inkoopkosten	€ 155	Voor de winkel.
Totaal lasten	€ 18.101	
Bijzondere baten en lasten		
Vrijval investeringsbijdragen	€ 665	Vrijval investeringsbijdragen evenredig met afschrijvingen op depotinrichting en -inventaris.
Rente	€ -15	Negatieve rente op banktegoeden.
Totaal rente	€ 650	
Saldo van baten en lasten	€ 877	
Af:		
Opbouw herinvesteringsreserve	€ 627	Noodzakelijk om liquiditeiten aan te vullen voor herinvesteringen depot.
Bestemmingsfonds Vriendenloterij	€ 250	Opbouw vijf jaar lang i.v.m. renovatie museumgebouw.
Resultaat (mutatie algemene reserve)	€ -	

Dit is de in december 2021 bij de gemeente ingediende jaarplanbegroting voor 2022.